

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 29 Ιουλίου 2022 με την εξής σύνθεση: Αικατερίνη Ζερβού, Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Βικτωρία Πισμίρη και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει σε συμμόρφωση με την υπ' αρ. Α352/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά - Τμήμα Α2 Ακυρωτικό, η οποία εκδόθηκε επί της υπ' αρ. ΑΚ 76/24.02.2022 αίτησης ακύρωσης της εταιρίας με την επωνυμία «...», και το διακριτικό τίτλο «...», (στο εξής: «η προσφεύγουσα»), που εδρεύει στο ..., οδός ... αρ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα, κατά της 210/2022 Απόφασης της ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ, η οποία εκδόθηκε επί της με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ και (ήδη ΕΑΔΗΣΥ) 2342/21.12.2021 προδικαστικής προσφυγής της ως άνω εταιρείας

κατά της ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα, (στο εξής: «η αναθέτουσα αρχή»).

και την από 02.01.2022 Παρέμβαση της εταιρείας με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στη ..., οδός ... αρ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την Προδικαστική Προσφυγή της, η οποία εν μέρει καθίσταται εκ νέου εκκρεμής ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ δυνάμει της Α352/2022 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά, η προσφεύγουσα επιδιώκει για τους λόγους που αναλύονται λεπτομερώς στην προσφυγή της να ακυρωθεί η υπ' αρ. πρωτ. 1027/02.12.2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της ... με την οποία εγκρίθηκε το με αριθμ. 1/22-10-2021 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού του έργου «...» προϋπολογισμού 5.000.000,00 € με Φ.Π.Α. καθώς και η ανάθεση της σύμβασης του έργου «...», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει τιμής, στον πρώτο προσωρινό

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

μειοδότη οικονομικός φορέα με την επωνυμία «...», με μέση ποσοστιαία έκπτωση (Εμ) σαράντα δύο και εξήντα δύο εκατοστά (ήτοι 42,62 %) επί των τιμών του τιμολογίου της μελέτης, προκειμένου να γίνει αποδεκτή η προσφορά της και να αναδειχθεί η ίδια προσωρινή μειοδότης του διαγωνισμού.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Αικατερίνη Ζερβού.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή η υπ' αρ. Α352/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά - Τμήμα Α2 Ακυρωτικό έκρινε ότι: *«Επειδή, από τον όρο 4.1 της διακήρυξης και τις διατάξεις του άρθρου 88 του ν.4412/2016, δεν προκύπτει υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να αναρτήσει τις εξηγήσεις των διαγωνιζομένων στο πλαίσιο του ελέγχου της περί τυχόν υποβολής ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, αλλά υποχρέωσή της να κοινοποιήσει την απόφαση έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού σε όλους τους προσφέροντες [εκτός από εκείνους, οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά] μαζί με τα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής, τις προσφορές των λοιπών προσφερόντων και τις εξηγήσεις, ως δεσμευτικά στοιχεία πλέον των οικονομικών προσφορών. Εν προκειμένω, με την κοινοποίηση στις 8.12.2021 προς όλους τους συμμετέχοντες της 1027/02.12.2021 εγκριτικής απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής, η οποία είχε ενσωματώσει την τελική κρίση της Επιτροπής Διαγωνισμού επί των εξηγήσεων των διαγωνιζομένων, δεν αναρτήθηκαν στον ιστότοπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ και οι αιτιολογήσεις των προσκληθέντων φορέων, [μεταξύ των οποίων της αιτούσας], αλλά οι εξηγήσεις αυτές με τα έγγραφά τους κοινοποιήθηκαν στους συμμετέχοντες, στις 29-12-2021, μαζί με τις αριθμ. 81995/ΤΔ 7611/29.12.2021 απόψεις της Αναθέτουσας Αρχής προς την ΑΕΠΠ. Επομένως, λόγω της μη έγκαιρης κοινοποίησης των εξηγήσεων της παρεμβαίνουσας σύμφωνα με τον όρο 4.1 της διακήρυξης, η αιτούσα στερήθηκε της δυνατότητας να προβάλει με την από 20-12-2021 προδικαστική της προσφυγή ειδικούς και συγκεκριμένους λόγους ως προς την επάρκεια των εξηγήσεων της προσφοράς*

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

της παρεμβαίνουσας, ενόψει του ότι η προθεσμία άσκησης της προδικαστικής προσφυγής έληξε στις 20- 12-2021 κατ'άρθρο 361 παρ.1 του ν.4412/2016. Κατόπιν αυτών, η ΑΕΠΠ με την προσβαλλόμενη απόφασή της μη νομίμως δέχθηκε ότι η Αναθέτουσα Αρχή δεν υποχρεούτο καταρχήν να κοινοποιήσει τις παρασχεθείσες εξηγήσεις στους συμμετέχοντες φορείς. Εξάλλου, εφόσον οι εξηγήσεις αυτές τελικά κοινοποιήθηκαν (στις 29-12-2021) σε μεταγενέστερο χρόνο από εκείνο που ορίζει η διακήρυξη, και όχι μαζί με την κοινοποίηση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού(στις 8-12-2021), η αιτούσα στερήθηκε έτσι της δυνατότητας να συμπεριλάβει στην από 20-12-2021 προδικαστική της προσφυγή ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς σχετικούς με τις εξηγήσεις, οπότε η ΑΕΠΠ με την προσβαλλόμενη απόφασή της μη νομίμως απέρριψε τους προβληθέντες με το συμπληρωματικό υπόμνημα σχετικούς ισχυρισμούς της αιτούσας ως απαράδεκτους νέους- προσθέτους λόγους. Κατ' ακολουθία, η ανωτέρω αιτιολογία απόρριψης των προβληθέντων ισχυρισμών της αιτούσας ενώπιον της ΑΕΠΠ, παρίσταται πλημμελής, κατά τον βασίμως προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης. Επειδή, κατ'ακολουθία, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή κατά τον ανωτέρω λόγο της (αποβαίνει δε αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων της αίτησης αυτής), ενώ πρέπει να απορριχθεί η παρέμβαση. Περαιτέρω, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της ΑΕΠΠ. Ακόμη, εφόσον η ΑΕΠΠ, κατά τα ήδη εκτεθέντα, απέρριψε ως απαράδεκτους λόγους της αιτούσας που προβλήθηκαν με το συμπληρωματικό υπόμνημά της, τους οποίους η αιτούσα δεν είχε τη δυνατότητα να συμπεριλάβει στην προδικαστική της προσφυγή, και δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν έχει τη δυνατότητα επ'ευκαιρία εκδίκασης της κρινόμενης αίτησης, να προβεί πρωτογενώς στην εξέταση των ανωτέρω αιτιάσεων της αιτούσας, με τις οποίες τίθενται ζητήματα ουσιαστικής αξιολόγησης της αιτιολόγησης του ύψους της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και επί των οποίων μάλιστα δεν έχει αποφανθεί η ΑΕΠΠ, κατ'οικονομία της δίκης, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, προκειμένου αυτή, επιλαμβανόμενη εκ νέου, να εξετάσει, εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 367 παρ. 1 του ν.4412/2016 προθεσμίας που αναβιώνει μετά την αποδοχή της

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

κρινόμενης αίτησης και αρχίζει από την επομένη της επιδόσεως της παρούσας απόφασης (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 1261/2008, 940/2007, 67/2007κ.α.), τους περιλαμβανόμενους στο συμπληρωματικό σημείωμα λόγους, επί των οποίων δεν έχει αποφανθεί η Α.Ε.Π.Π. με την προσβαλλόμενη απόφασή της».

2. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, είχε καταβληθεί παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 15.000,00 € (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ποσού 4.273.504,27 € χωρίς ΦΠΑ.

3. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου του, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης του (4.273.504,27 € πλέον ΦΠΑ) και του χρόνου δημοσίευσής του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4412/2016 και στη δικαιοδοσία της Α.Ε.Π.Π. και ήδη ΕΑΔΗΣΥ και συνεπώς παραδεκτώς κατά τούτο ασκήθηκε η εν λόγω προδικαστική προσφυγή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π.

4. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 20.12.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 08.12.2021, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρ. 361, παρ. 1 και 362, παρ. 1 και 2 του Ν. 4412/2016 και στα άρ. 4, παρ. 1, εδ. α' και 8, παρ. 2 του π.δ. 39/2017.

5. Επειδή, η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα της οποίας η προσφορά μετά και την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών κρίθηκε καταρχήν αποδεκτή στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, πλην όμως δεν ανακηρύχθηκε προσωρινή ανάδοχος, καθόσον έτερη συνδιαγωνιζόμενη προσέφερε

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

υψηλότερη έκπτωση, θεμελιώνει το έννομο συμφέρον της στη ζημία της από την μη ανάδειξή της ως προσωρινής αναδόχου και την (τυχόν) παράνομη συμμετοχή έτερων προσφερόντων, επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση (ΔΕΕ, απόφαση της 14.02.2019, C-54/18 - Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo, Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo, σκ. 35-37).

6. Επειδή, με την από 14-9-2021 με ΑΔΑΜ ... Διακήρυξη της ... προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός, ανοικτός, δημόσιος διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου του έργου με τίτλο «...» με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), η οποία καταχωρήθηκε στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ την 1-10-2021 και έλαβε συστημικό αριθμό

7. Επειδή, δια της υπ' αρ. πρωτ. 1027/2021 Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της ... εγκρίθηκε το με αριθμ. 1/22-10-2021 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού του έργου «...» προϋπολογισμού 5.000.000,00 € με Φ.Π.Α. και αποφασίσθηκε η ανάθεση της σύμβασης του έργου «...», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει τιμής, στον πρώτο προσωρινό μειοδότη οικονομικό φορέα με την επωνυμία «...», με μέση ποσοστιαία έκπτωση (Εμ) σαράντα δύο και εξήντα δύο εκατοστά (ήτοι 42,62 %) επί των τιμών του τιμολογίου της μελέτης.

8. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή στις 3.11.2021 κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ το υπ' αριθ. πρωτ. 68188/ΤΔ6412/3.11.2021 έγγραφό της, προς τους τρεις πρώτους κατά σειρά μειοδοσίας οικονομικούς φορείς, με το οποίο τους κάλεσε να εξηγήσουν την τιμή που προτείνουν στην προσφορά τους, σύμφωνα με το αρ. 88 του Ν. 4412/2016 και τον όρο 4.1 παρ. η' της Διακήρυξης εντός αποκλειστικής προθεσμίας 20 ημερών.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

9. Επειδή, την 22α.12.2021 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς τους λοιπούς διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς, σύμφωνα με το αρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το αρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

10. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε εμπρόθεσμα τις απόψεις της με αρ. πρωτ. 81995/ΤΔ 7611/29.12.2021 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 29.12.2021, επί της προσφυγής προς την ΑΕΠΠ και τους ενδιαφερόμενους. Με τις απόψεις της, για τους λόγους που ειδικότερα αναφέρονται σε αυτές, ζητεί την απόρριψη της υπό κρίση προσφυγής.

11. Επειδή, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε την 3^η.01.2022 Παρέμβαση υπέρ της διατήρησης της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ καθώς και μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την ΑΕΠΠ, την οποία η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε προς την ΑΕΠΠ και όλους τους ενδιαφερόμενους τρίτους την 4^η.01.2022 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ,

12. Επειδή, στις 3.01.2022 η προσφεύγουσα εταιρεία κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ και μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την ΑΕΠΠ το με ημ/νία 03.01.2022 Συμπληρωματικό Υπόμνημά της προς αντίκρουση των από 29.12.2021 απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

13. Επειδή, στις 13.01.2022 η αναθέτουσα αρχή κατέθεσε και κοινοποίησε προς όλους τους ενδιαφερόμενους τρίτους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ τις υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 462/ΤΔ 221/12.01.2022 απόψεις της προς αντίκρουση του με ημερομηνία 03.01.2022

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Συμπληρωματικού Υπομνήματος της προσφεύγουσας εταιρείας. Με τις απόψεις της για τους λόγους που ειδικότερα αναφέρονται σε αυτές, ζητεί την απόρριψη των ισχυρισμών που προβάλλει η προσφεύγουσα στο ως άνω Συμπληρωματικό Υπόμνημά της και κατ' ακολουθίαν την απόρριψη της υπό κρίση προσφυγής.

14. Επειδή, στις 18.01.2022 η προσφεύγουσα εταιρεία κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ το με ημ/νία 18.01.2022 Συμπληρωματικό Υπόμνημά της προς αντίκρουση των από 13.01.2022 απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

15. Επειδή, επί της με ΑΚ 76/2022 αίτησης ακύρωσης της εταιρίας με την επωνυμία «...» κατά της 210/2022 Απόφασης της ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ, η οποία εκδόθηκε επί της Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ και (ήδη ΕΑΔΗΣΥ) 2342/2022 προδικαστικής προσφυγής της ως άνω εταιρείας, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Α352/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Παιεραιά, δυνάμει της οποίας η αίτηση ακύρωσης έγινε δεκτή και ακυρώθηκε η υπ' αριθμ. 210/2022 Απόφαση του 2^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ, αναπέμφθηκε δε η υπόθεση στην ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ προς νέα νόμιμη κρίση, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό αυτής, όπως αυτό αναπαράγεται στη σκέψη 1 της παρούσας.

16. Επειδή, με την υπ' αρ. 1473/2022 Πράξη της Προέδρου του 2^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε εκ νέου Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης της υπόθεσης.

17. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του Ν.4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017 προβλέπεται ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει*

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

18. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣΤΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχείρισεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

19. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, καταρχήν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο γνωρίζοντας εκ των προτέρων το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων του διαγωνισμού στα οποία καλόπιστα θα στηρίξουν την απόφασή τους εάν θα λάβουν ή όχι μέρος στη διαδικασία σύναψης της οικείας σύμβασης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, σκέψη 34, της 14ης Ιουλίου 2016, TNS Dimarso NV κατά Vlaams Gewest, υποθ. C-6/15, σκέψεις 22 επ., την απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Μαΐου 2012, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών, υποθ. C-368/10, σκέψεις 55 επ., 62 επ. και 88). Περαιτέρω, δε, οι όροι της διακήρυξης πρέπει να καταρτίζονται με βάση τα ως άνω, ώστε να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

(βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33).

20. Επειδή, το αρ. 88 του Ν. 4412/2016 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές» ορίζει ότι: «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Αν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 5. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται ως προς τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παρ. 2. 5α. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης».

21. Επειδή, η επίμαχη διακήρυξη στον όρο 4.1 «Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση / Έγκριση πρακτικού» εδ. η' και θ' ορίζει ότι : «η) (...) Ως

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016. Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής. Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση της επόμενης περίπτωσης (θ). Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016. θ) Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση έγκρισης του πρακτικού σε όλους τους προσφέροντες, εκτός από εκείνους, οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με την περίπτωση (γ) της παρούσας παραγράφου 4.1 και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4.3 της παρούσης. θ) Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση έγκρισης του πρακτικού σε όλους τους προσφέροντες, εκτός από εκείνους, οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με την περίπτωση (γ) της παρούσας παραγράφου 4.1 και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4.3 της παρούσης».

22. Επειδή, περαιτέρω έχει κριθεί νομολογιακά, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, ότι απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του, η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή αξιολογήσεως να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται [βλ., επ' αυτού, αναφορικά με εννοιολογικά ταυτόσημες διατάξεις με αυτές του

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

άρθρου 69 της Οδηγίας 2014/24 τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2017, European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.85, της 6ης Ιουλίου 2005, TQ3 Travel Solutions Belgium κατά Επιτροπής, T-148/04, EU:T:2005:274, σκέψεις 49 και 50· της 11ης Μαΐου 2010, PC-Ware Information Technologies κατά Επιτροπής, T-121/08, EU:T:2010:183, σκέψη 72· της 5ης Νοεμβρίου 2014, Computer Ressources International (Luxembourg) κατά Επιτροπής, T-422/11, EU:T:2014:927, σκέψη 57, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, European Dynamics Luxembourg και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-698/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:476, σκέψη 59]. Τέτοιες αμφιβολίες μπορεί να υφίστανται, μεταξύ άλλων, εάν προκύπτει αβεβαιότητα ως προς, αφενός, το κατά πόσον ορισμένη προσφορά τηρεί τη νομοθεσία της χώρας εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι υπηρεσίες, στον τομέα αμοιβών του προσωπικού, συνεισφοράς στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τηρήσεως των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής στον χώρο εργασίας ή των πωλήσεων επί ζημία, και, αφετέρου, το κατά πόσον στην προσφερόμενη τιμή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς (απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, Secolux κατά Επιτροπής, T-90/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:772, σκέψη 62). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς διενεργείται σε δύο στάδια. Ειδικότερα, σε ένα πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Η χρήση του ρήματος «φαίνονται» σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Δηλαδή, η αναθέτουσα αρχή οφείλει μόνο να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

που η προσφερόμενη τιμή σε υποβληθείσα προσφορά είναι σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη που προσφέρεται με τις λοιπές προσφορές ή από τη συνήθη αγοραία τιμή. Αν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη στις υποβληθείσες προσφορές και αυτές δεν φαίνονται συνεπώς ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την αξιολόγησή τους και τη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως. Αντιθέτως, αν υφίστανται ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν την υποψία στην αναθέτουσα αρχή ότι ορισμένη προσφορά ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, τότε αυτή οφείλει να προβεί, σε δεύτερο στάδιο, στον έλεγχο της συνθέσεως της προσφοράς προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Όταν προβαίνει στον έλεγχο αυτό, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παρέχει στον οικείο προσφέροντα τη δυνατότητα να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους ο ίδιος εκτιμά ότι η προσφορά του δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει στη συνέχεια να εκτιμήσει τις δοθείσες εξηγήσεις και να κρίνει αν η συγκεκριμένη προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, οπότε υποχρεούται να την απορρίψει (βλ. σχετικά απόφαση της 4ης Ιουλίου 2017, European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.86-89, βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 349/2018).

23. Επειδή, ομοίως το ΔΕΕ επεσήμανε με σαφήνεια ότι εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή πρώτον, να εντοπίσει τις ύποπτες προσφορές, δεύτερον, να παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποδείξουν τη σοβαρότητα των προσφορών τους, ζητώντας τους τις διευκρινίσεις που η αναθέτουσα αρχή κρίνει σκόπιμες, τρίτον, να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια των εξηγήσεων που παρείχαν οι ενδιαφερόμενοι και, τέταρτον, να αποφασίσει σχετικά με το αν θα δεχθεί ή αν θα απορρίψει τις προαναφερθείσες προσφορές. [βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, Lombardini και Mantovani (2001) Συλλογή I-9233 σκ.55]. (Βλ. και ΑΕΠΠ 1456/2021).

24. Επειδή, προς αποτροπή των ανωτέρω δυσμενών συνεπειών, καθιερώνεται διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στον εντοπισμό των προσφορών οι

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

οποίες φαίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, η δε έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. (ΣΕ ΕΑ 12/2020), εκτός εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, οπότε γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή, ύστερα από εκτίμηση όχι απλώς μόνο του εκ μέρους του προσφεύγοντος ισχυρισμών αλλά και της λυσιτέλειας των αναγκαίων διευκρινήσεων, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 (βλ. ο.π Απόφαση ΑΕΠΠ 349/2018).

25. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 32 Ν. 4782/2021 προστέθηκε στο άρθρο 88 Ν. 4412/2016 η παρ. 5^α, με την οποία εισήχθη, συγκεκριμένα ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, νομοθετικό τεκμήριο για την εμφάνιση μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Ειδικότερα, προβλέφθηκε ότι τεκμαίρονται ως ασυνήθιστα χαμηλές οι προσφορές εκείνες που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των παραδεκτών προσφορών. Αναλυτικότερα, όπως επεξηγείται και στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4782/2021, με τις εν λόγω διατάξεις καθορίζεται ένα «*συνδυασμένο όριο έκπτωσης*» άνω του οποίου η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να καλέσει τον οικονομικό φορέα να αιτιολογήσει την προσφερόμενη τιμή και ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να υποβάλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη της προσφοράς του ως απαράδεκτης και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής. Ειδικότερα, μετά τη θέσπιση του ανωτέρω ορίου έκπτωσης, οι αναθέτουσες

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αρχές δεν διαθέτουν πλέον διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσουν εάν μία προσφορά που αποκλίνει κατά 10% από τον μέσο όρο των εκπτώσεων των λοιπών παραδεκτών προσφορών του διαγωνισμού εμφανίζεται κατ' αρχήν ως ασυνήθιστα χαμηλή, αλλά υποχρεούνται, κατά δεσμία αρμοδιότητα πλέον, να καλέσουν τον εν λόγω προσφέροντα για παροχή εξηγήσεων επί της προσφερθείσας τιμής. Εξακολουθούν, ωστόσο, να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 σχετικά με την παροχή εξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς και την αξιολόγηση αυτών από τις αναθέτουσες αρχές. Έτσι, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C–568/13, 18.12.2014, Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze EU:C:2014:2466, σκ. 50, C- 599/10, 29.03.2021, AE SAG ELV Slovensko κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και ναί μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ Slovensko, ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑθ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αμφιβολίες (πρβλ. ΣΤΕ 199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζομένου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕλΣυν Μειζ. 804/2018). Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωσή της να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ΣΤΕ 7μ 726/2022, ΣΤΕ 199/2021, 154/2021, ΕΑ ΣΤΕ 12/2020). Ωστόσο, οι διαγωνιζόμενοι δεν εμποδίζονται να προβάλλουν το πρώτον ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών άλλων προσφερόντων, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τους ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΣΤΕ 7μ 726/2022, σκ. 32, ΑΕΠΠ 1554/2021, σκ. 11). Στην περίπτωση αυτή, εφόσον διαπιστωθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά την εξέταση προβαλλόμενων ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος, ότι ένας προσφέρων υπολόγισε κονδύλια για την εκτέλεση της σύμβασης, το ύψος των οποίων κρίνεται ανεπαρκές, ο αποκλεισμός του διαγωνιζόμενου από τη διαδικασία ανάθεσης αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, αφού αυτή κρίνει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος δεν εξηγούν ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και ότι αυτή δεν επαρκεί για την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (πρβλ. ΣΤΕ 602/2021, ΕΑ ΣΤΕ 288/2020).

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

27. Επειδή, η προσφεύγουσα με το από 03.01.2022 Υπόμνημά της, το οποίο επαναφέρεται προς κρίση ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ δυνάμει της υπ' αριθμ. Α352/2022 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά στο μέτρο που στρέφεται κατά της αποδοχής της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας, προβάλλει τους κάτωθι ισχυρισμούς:

«Σε συνέχεια (α) των υπ' αρ. 81064/ΤΔ 7559/23.12.2021 απόψεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες κατά παράβαση κάθε έννοιας διαφάνειας εδήλωνε ότι οι παρασχεθείσες εξηγήσεις από τον εκ του νόμου και κατά τεκμήριο 1^ο μειοδότη, θεωρούνται «εμπιστευτικά στοιχεία» και αρνείτο να τα αναρτήσει και να μας τα χορηγήσει, παρά τα επαναλαμβανόμενα αιτήματά μας πριν την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, (β) του από 28.12.2021 Υπομνήματος Αντίκρουσης μας, στο οποίο επισημάναμε ότι η δήλωσή αυτή της αναθέτουσας αρχής, συνιστά ευθαρσώς παράβαση του άρθρου 21 παρ. 4 του ν. 4412/2016 και καταδεικνύει την αδιαφανή διαδικασία πλημμελούς «αξιολόγησης» των εξηγήσεων της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της 1^{ης} μειοδότης, της οποίας η οικονομική προσφορά υπερέβαινε τις 10% ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το μέσο όρο,

Η αναθέτουσα αρχή με τις υπ' αρ. πρωτ. 81995/ΤΔ 7611/29.12.2021 (νέες) απόψεις της επί της προδικαστικής προσφυγής μας, κατέστησε πλήρως σαφές και στον πλέον αντικειμενικό κριτή, ότι απολύτως παράνομα αποδέχθηκε την προσφορά της ..., και για τον λόγο αυτό έως την 29.12.2021, αρνείτο να αναρτήσει τις εξηγήσεις του συγκεκριμένου μειοδότη. Μάλιστα, όπως προκύπτει από απλή επισκόπηση των από 29.12.2021 (νέων) απόψεων, μολονότι συνεχίζει να υποστηρίζει, μη νόμιμα - και αντιφατικά πλέον, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω-, ότι «οι εξηγήσεις των προσφορών αποτελούν εμπιστευτικά στοιχεία για κάθε επιχειρηματικό φορέα όντας επιχειρηματικοί σχεδιασμοί επί των οποίων εδράζεται η ανταγωνιστικότητα της προσφοράς του. Για τους λόγους αυτούς, οι εξηγήσεις των οικονομικών φορέων δεν αναρτήθηκαν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ», εν συνεχεία, απολύτως ακατάληπτα και αντιφατικά προς τις επαναλαμβανόμενες θέσεις της δηλώνει ότι προχώρησε στην ανάρτηση

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

των εξηγήσεων των συμμετεχόντων φορέων, αυτοδιαψεύδοντας τη θέση της!!!!!! Σημειώνουμε, ότι μόλις την 29.12.2021 αναρτήθηκαν οι εξηγήσεις τόσο της πρώτης μειοδότης ... και λάβαμε γνώση αυτών όσο και της επόμενης στη σειρά μειοδοσίας ένωσης οικονομικών φορέων «...». Μάλιστα στις από 29.12.2021 απόψεις της αναθέτουσας αρχής περιλήφθηκε συμπληρωματική αιτιολογία, η οποία όπως θα εκτεθεί κατωτέρω, σε συνδυασμό με τις εξηγήσεις της ... που αναρτήθηκαν, επιβεβαιώνει πανηγυρικά, ότι καμία εξήγηση δεν παρασχέθηκε για την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της ..., έλαβε χώρα απολύτως εσφαλμένη αξιολόγηση αυτής και απολύτως μη νόμιμα έγινε δεκτή η συγκεκριμένη εταιρεία και αναδείχθηκε προσωρινή μειοδότης. Ομοίως ισχύει και με την ένωση «...», η οποία επικαλείται «προσφορές» των ίδιων, εν πολλοίς υπερβολικών, με την

Συνέβη δηλαδή το πασιφανές. Μετά το Υπόμνημα αντίκρουσης μας, με το οποίο ευθαρσώς αναφέραμε, απαντώντας στις από 23.12.2021 απόψεις, ότι κατά παράβαση του νόμου και δη του άρθρου 21 του ν. 4412/2016 αποκρύπτονται - χαρακτηριζόμενά ως δήθεν «εμπιστευτικά στοιχεία»- οι εξηγήσεις της 1^{ης} μειοδότης, διότι προφανώς δεν περιέχουν καμία εξήγηση, η αναθέτουσα αρχή, ανήρτησε μόλις την 29.12.2021 τις φερόμενες «εξηγήσεις» της ... και στην ένωση «...», αφού ανέγνωσε το Υπόμνημά μας. Από απλή επισκόπηση των εξηγήσεων προέκυψε η δεύτερη έκπληξη. Η ..., δεν είχε καν δηλώσει ότι τμήματα των εξηγήσεων χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικά (ακόμη βέβαια και να το είχε πράξει, όπως παγίως νομολογείται και προβλέπεται στο άρθρο 21 του ν. 4412/2016, τούτο δεν δέσμευε την αναθέτουσα αρχή, διότι υπό το νέο νομοθετικό καθεστώς του ν. 4412/2016, μετά την τροποποίηση του με το ν. 4782/2021, οι εξηγήσεις αποτελούν τμήμα της οικονομικής προσφοράς και της μελλοντικής σύμβασης). Ομοίως και η ένωση «...» δεν είχαν χαρακτηρίσει οιοδήποτε σημείο της προσφοράς τους ως εμπιστευτικό. Ήτοι, η αναθέτουσα αρχή, και με τις 23.12.2021 απόψεις της, αλλά και σήμερα ακόμη με τις από 29.12.2021 απόψεις της, συνεχίζει «μόνη της», υπό τη μορφή «αυτόκλητου προστάτη» της φερόμενης μειοδότης, να χαρακτηρίζει εμπιστευτικές τις εξηγήσεις, όταν δεν τις έχει χαρακτηρίσει ούτε ο ίδιος ο οικονομικός φορέας που

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

τις υπέβαλλε ως τέτοιες. Τα συμπεράσματα επαφίονται στην κρίση της Αρχής Σας.

1. Επί της απολύτως ανεπαρκούς συμπληρωματικής αιτιολογίας, σχετικά με την αποδοχή των εξηγήσεων και της προσφοράς της

Υπενθυμίζουμε, όπως αναλυτικά ιστορείται στην υπό κρίση προσφυγή μας, ότι η μέση έκπτωση που προσέφερε η εταιρεία ..., ύψους 42,62%, ήταν η μοναδική που απείχε περισσότερο από 10% ποσοστιαίες μονάδες από το μέσο όρο των προσφερόμενων εκπτώσεων, και η μοναδική που - εκ του νόμου (άρθρο 88 παρ. 5^α ν. 4412/2016) - τεκμαίρετο ως ασυνήθιστα χαμηλή και χρήζουσα ενδεδειγμένης αιτιολόγησης. Ήτοι, η ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της ... διέφερε ουσιωδώς από την δική μας προσφορά που δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να χαρακτηριστεί *prima facie* ως ασυνήθιστα χαμηλή, ομοίως και από την προσφορά της 3^{ης} στη σειρά μειοδοσίας. Μ' όλα ταύτα, η αναθέτουσα αρχή, θεωρώντας- όπως εύλογα και καλόπιστα τότε θεωρήσαμε- ότι ο προϋπολογισμός δημοπράτησης που έχει η ίδια συντάξει είναι «σφικτός», διότι είχε χαμηλές τιμές μονάδος κάλεσε και την εταιρεία μας (2^η στη σειρά μειοδοσίας) και την 3^η στη σειρά μειοδοσίας σε παροχή εξηγήσεων. Τούτο μολονότι η δική μας προσφορά δεν δύνατο να χαρακτηριστεί εκ του νόμου ως *prima facie*, ασυνήθιστα χαμηλή.

Η αναθέτουσα αρχή, με τις από 29.12.2021 απόψεις της, παρέθεσε συμπληρωματική αιτιολογία προς απάντηση του ισχυρισμού μας, ότι μη νόμιμα, παντελώς αναιτιολόγητα και αβάσιμα αποδέχθηκε τις εξηγήσεις της ..., αναφέροντας τα εξής αυτολεξεί:

«Μετά την υποβολή των εξηγήσεων από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς έως την 23-11- 2021, η Επιτροπή Διαγωνισμού τις παρέλαβε και έλεγξε το εμπρόθεσμο της υποβολής τους. Στη συνέχεια η Επιτροπή Διαγωνισμού αφού εξέτασε,

* τα οικονομοτεχνικά χαρακτηριστικά του τρόπου κατασκευής και των εργασιών

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

του έργου,

* τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις, τις εξαιρετικά ευνοϊκές τοπικές συνθήκες που διαθέτουν οι προσφέροντες για την παροχή των προϊόντων για την εκτέλεση του έργου,

* τις προσφορές εργασιών και υλικών του έργου που προτείνονται από τους προσφέροντες,

* τη συμμόρφωση όλων των προσφερόντων προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89,

Πρόκειται για οικονομικούς φορείς οι οποίοι έχουν εκτελέσει, ολοκληρώσει έργα και εκτελούν πολυάριθμα μεγάλα έργα στο Νομό και η μειοδότη σε όλη την ...με παρόμοιες εκπτώσεις , τόσο έργα του ΠΔΕ όσο και έργα του ΕΣΠΑ.

Συνεπώς η Επιτροπή έκρινε ότι όλες έχουν αιτιολογημένο κόστος κατασκευής και προβλεπόμενο όφελος για τον κάθε οικονομικό φορέα για το συγκεκριμένο έργο. Επίσης έκρινε ικανοποιητικό το επίπεδο του κόστους και οφέλους που προτείνουν όλοι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς και έκανε όλες τις εξηγήσεις δεκτές σύμφωνα με το 1ο Πρακτικό της το οποίο ολοκληρώθηκε την 26-11-2021, το οποίο και εισηγήθηκε προς την αναθέτουσα αρχή, την Οικονομική Επιτροπή».

2.1. Η ως άνω αιτιολογία είναι προδήλως μη νόμιμη και ανεπαρκής. Δεν περιλαμβάνει καν σαφή εξήγηση πως εκτιμήθηκαν οι εξηγήσεις εκάστου διαγωνιζόμενου. Το γεγονός ότι και οι τρεις φορείς έχουν εκτελέσει και εκτελούν πολυάριθμα έργα στο Νομό, δεν αποτελεί νόμιμη και επαρκή αιτιολογία. Ιδίως όταν η αναθέτουσα αρχή εξισώνει την δική μας προσφορά - που δεν τεκμαίρετο ασυνήθιστα χαμηλή και δεν έπρεπε καν να κληθεί σε εξηγήσεις- με την προσφορά της πρώτης μειοδότης της οποίας η έκπτωση εκ του νόμου τεκμαίρεται ασυνήθιστα χαμηλή και χρήζει ειδικής και συγκεκριμένης

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αιτιολόγησης για όλα τα κονδύλια και ομάδες εργασιών. Το δε επικαλούμενο γεγονός της εκτέλεσης στο παρελθόν, και από τους τρεις προσκληθέντες σε παροχή εξηγήσεων, μεγάλων έργων δεν συνιστά ούτε ειδική ούτε επαρκή αιτιολογία, διότι: (α) η ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά εξετάζεται για κάθε συγκεκριμένο διαγωνισμό, (β) η 1^η στη σειρά μειοδοσίας δεν έχει εκτελέσει ούτε ένα σοβαρό έργο οδοποιίας στο νησί της ...έως σήμερα, (γ) χρησιμοποιείτο η ίδια ακριβώς αιτιολογία, και ακατάληπτη εξομοίωση, της εκ του νόμου και *prima facie* ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της εταιρείας ..., και τις δύο έτερες προσφορές, η μία εκ των οποίων ήταν η δική μας. Συνεπώς ουδόλως δε αιτιολογεί η αναθέτουσα αρχή για ποιο λόγο η απέχουσα 13,09% μονάδες, από το μέσο όρο των οικονομικών προσφορών, δεν είναι απορριπτέα ως ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και πως προκύπτει ότι είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Καθιστά δε έτι περαιτέρω αντιφατική την κρίση της αναθέτουσας αρχής, η οποία κάλεσε σε εξηγήσεις την εταιρεία μας, της οποίας η προσφορά δεν χαρακτηριζέτο *prima facie*, από το άρθρο 88 παρ. 5^α ν. 4412/2016, ως ασυνήθιστα χαμηλή, τη στιγμή που τα περιστατικά που αναφέρει (δραστηριοποίηση στη ...) ήταν γνωστά εκ προοιμίου στην αναθέτουσα αρχή. Σημειούται δε επίσης και το εξής, που μας διαχωρίζει έτι περαιτέρω από την 1^η στη σειρά μειοδοσίας, όπως γνωρίζει η αναθέτουσα αρχή, η δική μας εταιρεία, έχει εκτελέσει όλους τους σε λειτουργία οδικούς άξονες και την πλειονότητα των έργων οδοποιίας του νησιού. Συνεπώς, η παράθεση της ίδιας για όλους (συμπληρωματικής) αιτιολογίας, ουδόλως αιτιολογεί την αποδοχή της απολύτως, διαφορετικής και ζημιογόνου προσφοράς της

Επιπλέον, όπως θα εκτεθεί και κατωτέρω, απολύτως αβάσιμα, αναφέρεται στην αιτιολογία της αναθέτουσας αρχής ότι δήθεν εξέτασε - συλλήβδην για όλους - μεταξύ των οποίων και για την ..., η αναθέτουσα αρχή και η Επιτροπή Διαγωνισμού, τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις, τα οικονομοτεχνικά χαρακτηριστικά τρόπου κατασκευής, τη συμμόρφωση στις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 4412/2016 (!!!), που αφορά τήρηση περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

εργατικής νομοθεσίας. Όπως θα εκτεθεί κατωτέρω, η αιτιολόγηση - εξηγήσεις της ..., όπως προκύπτει από απλή επισκόπηση αυτών, συνίστατο στην προσκόμιση τριών φύλλων οικονομικών προσφορών τριών υπεργολάβων της και ένα πίνακα, όπου συνέκρινε τις τιμές του προϋπολογισμού δημοπράτησης με τις τιμές των υπεργολάβων της. Ήτοι στις εξηγήσεις, δεν υπήρχε καμία ανάλυση των στοιχείων που παρέθετε ως δήθεν εξεταστέα η αναθέτουσα αρχή. Με απλά λόγια, η συμπληρωματική αιτιολογία της αναθέτουσας αρχής, όπως παρατίθεται στις από 29.12.21 απόψεις της, αποτελεί μία κοινότυπη παράθεση φραστικών αποσπασμάτων του άρθρου 88 παρ. 2 περιπτ. (α), (β) και (δ), επιβεβαιώνοντας η ίδια με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο ότι δεν προέβει σε κανέναν οφειλόμενο εκ του νόμου έλεγχο των εξηγήσεων που υπέβαλε η «...» για την αιτιολόγηση της προσφοράς της.

2.2. Πλήρης έλλειψη παροχής εξηγήσεων - Καμία παροχή του παραμικρού κοστολογικού στοιχείου - Πλήρως παράνομη αποδοχή της αιτιολόγησης της προσφοράς της εταιρείας ... - Μη νόμιμη η αποδοχή της προσφοράς με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Όπως αποδεικνύεται πανηγυρικά από την αναρτηθείσα, την 29.12.2021, στο ΕΣΗΔΗΣ, αιτιολόγηση της προσφοράς της ..., αυτή όχι μόνο δεν αποδεικνύει και δεν περιλαμβάνει το παραμικρό στοιχείο από όσα προβλέπονται στο άρθρο 88 παρ. 2 του ν. 4412/2016 (σε αντίθεση με όσα εσφαλμένα εδέχθηκε με τη συμπληρωματική αιτιολογία της η αναθέτουσα αρχή), αλλά κατ' ουσία η αιτιολόγηση της ..., περιορίζεται όπως προαναφέραμε στην προσκόμιση τριών οικονομικών προσφορών τριών υπεργολάβων ήτοι των ...α - Διπλ. Πολ.Μηχανικού -ΕΔΕ, ... -Εμπειροτέχνη Εργολάβου και της Οι τρεις αυτές οικονομικές προσφορές των υπεργολάβων περιλαμβάνουν απλώς πίνακες τιμών στους οποίους οι συγκεκριμένοι υπεργολάβοι, χωρίς καμία περαιτέρω ανάλυση προσφέρουν ακόμη πιο χαμηλές τιμές (δηλαδή ακόμη πιο ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές), χωρίς την παραμικρή περαιτέρω ανάλυση. Και τούτο μάλιστα ενώ παρουσιάζονται να αναλαμβάνουν ολόκληρες ομάδες εργασιών,

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

χωρίς να έχουν δηλωθεί χωρίς καν να δηλώνουν ότι πληρούν τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής, εργατικής νομοθεσίας (όπως δήθεν αξιολόγησε η αναθέτουσα αρχή), χωρίς καν να έχουν τα απαιτούμενα προσόντα και χωρίς να αναφέρουν πως έχουν κοστολογήσει έστω στοιχειωδώς τις τιμές που προσφέρουν. Είναι άξιο απορίας, πως, όταν η προσφορά της ... εκ του νόμου χαρακτηρίζεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, να παρουσιάζεται ως επαρκής αιτιολόγηση η προσκόμιση προσφορών από τρεις υπερβολάβους, που απλά προσφέρουν ακόμη μεγαλύτερη έκπτωση (δηλαδή ακόμη πιο ασυνήθιστα χαμηλή) χωρίς την παραμικρή ανάλυση τιμής και χωρίς την παραμικρή αναφορά σε οτιδήποτε άλλο, και τούτο να χαρακτηρίζεται από την αναθέτουσα αρχή ως έχουσα «αιτιολογημένο κόστος κατασκευής και προβλεπόμενο όφελος». Περαιτέρω δε, σημειούται ότι όλοι οι υπερβολάβοι φέρονται να παρέχουν προσφορά για το έργο «...», ήτοι για έργο διαφορετικό από το δημοπρατούμενο που αφορά την αποκατάσταση Βατότητας «...». Αν δε υποτεθεί ότι οι προσφορές των υπερβολάβων αφορούν τον υπό κρίση διαγωνισμό, τότε καθίσταται σαφές πως η ταυτότητα του σφάλματος και στις τρεις υπερβολαβικές «προσφορές» αφήνει εύλογες υπόνοιες περί εικονικότητας των προσφορών οι οποίες συντάχθηκαν από το ίδιο πρόσωπο - φορέα, ο οποίος υπέπεσε στο ίδιο σφάλμα ως προς τον παρατεθέντα τίτλο έργου. Τούτο ενισχύεται και από το γεγονός ότι και οι τρεις υπερβολαβικές προσφορές φέρουν την ίδια μορφολογία σύνταξης και την ίδια γραμματοσειρά.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές πως όχι μόνο οι εξηγήσεις είναι απολύτως ανεπαρκείς, όχι μόνο η προσφορά της ... είναι απολύτως αναιτιολόγητη και έπρεπε να απορριφθεί, αλλά και ότι η εκ των υστέρων συμπληρωματική αιτιολογία που παραθέτει η αναθέτουσα αρχή δεν συνάδει στο ελάχιστο με τα υποβληθέντα από την ... στοιχεία.

Ούτε η ... ούτε η υπερβολάβοι της δηλώνουν πως προκύπτουν και πως δικαιολογούνται οι ασυνήθιστα χαμηλές τιμές που προσφέρουν. Μάλιστα, λαμβανομένου υπόψη ότι οι τιμές που προσφέρουν οι υπερβολάβοι, είναι ακόμη χαμηλότερες από την εκ του νόμου τεκμαιρόμενη ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

της ..., όφειλαν να περιλάβουν στις εξηγήσεις εκτεταμένη αιτιολόγηση της κάθε τιμής που προσφέρει κάθε υπερβολάβος και αναλυτική κοστολόγηση του άμεσου κόστους, των τιμών υλικών, των αμοιβών του προσωπικού τους, του τρόπου κατασκευής, των υπολογισθέντων κοινωνικοασφαλιστικών και εργατικών εισφορών και δαπανών και των μέτρων τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, του κόστους μίσθωσης ή αγοράς ή κτήσης του αναγκαίου για τις εργασίες εξοπλισμού και εργαλείων. Ουδέν αναφέρεται και η αναθέτουσα αρχή είχε υποχρέωση να αποκλείσει την ασυνήθιστα χαμηλή και παντελώς αναιτιολόγητη προσφορά της Κατά το σκεπτικό της ..., θα μπορούσε να προσκομίσει τρεις υπερβολάβους που θα εδήλωναν ότι θα εκτελέσουν το έργο με δαπάνη 100€ έκαστος, και το υπόλοιπο θα καταλείπεται ως όφελος για την ..., και τούτο να θεωρείται ικανοποιητική αιτιολόγηση, όπως εσφαλμένα εξέλαβε η αναθέτουσα αρχή. Είναι σαφές πως η εκ του νόμου ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της ..., δεν αιτιολογήθηκε στο ελάχιστο και έπρεπε να αποκλειστεί άνευ άλλου τινός.

Όπως παγίως γίνεται δεκτό από τη νομολογία και έχει κριθεί, μεταξύ πολλών με την υπ' αρ. ΔΕΦΑΘ 148/2020 [Παράρτημα 1 - βλ. σκέψη 19, σελ. 23-24] «Και τούτο διότι ότι ο διαγωνιζόμενος του οποίου η οικονομική προσφορά θεωρείται ως "ασυνήθιστα χαμηλή" οφείλει, καλούμενος προς τούτο από την αναθέτουσα αρχή, να υποβάλει πλήρη ανάλυση της συνθέσεως της προσφοράς του, με παράθεση συγκεκριμένων στοιχείων κόστους, και να αποδείξει ότι το κόστος αυτό ανταποκρίνεται στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της συμβάσεως και τους αναγκαίους προς τούτο πόρους (προσωπικό, χρόνος εκτέλεσεως κλπ), ώστε να καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της διακηρύξεως και των λοιπών τευχών δημοπρατήσεως και να διασφαλίζεται εύλογο όφελος για τον ανάδοχο. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβανομένου υπόψη ότι η αναθέτουσα αρχή με το από 20.09.2019 έγγραφό της ζήτησε, όπως προαναφέρεται, από την παρεμβαίνουσα, διευκρίνιση σχετικά με την από 26/10/2018 προσφορά της μεταφορικής εταιρείας «...», οι τιμές της οποίες θεωρήθηκαν από την ομάδα εργασίας ως υπερβολικά χαμηλές, το βάρος απόδειξης για την ανατροπή της παραδοχής αυτής το φέρει ο διαγωνιζόμενος και οφείλει προς τούτο να

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

επικαλεσθεί, κατά την κρίση του, κάθε πρόσφορο και επαληθεύσιμο στοιχείο, καθώς και τα τυχόν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παρεχομένων από τον ίδιο υπηρεσιών, που δικαιολογούν το ύψος της προσφοράς του. Αντίστοιχα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει [] σε περίπτωση δε που διαπιστώσει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία

και οι εκτιμήσεις του δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα ή κλονίζονται σοβαρά, οφείλει να απορρίψει την προσφορά ως απαράδεκτη (πρβλ. ΣΤΕ 2745/2019, απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 27.11.2001, C-285/99 και C-286/99, Lombardini και Mantovani, σκέψεις 82 και 83).

Όπως επίσης έχει κριθεί με την υπ' αρ. ΑΕΠΠ 1160/2019 (βλ. σκέψη 20) όταν διαγωνιζόμενος υποβάλλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και επικαλείται τις τιμές που του έχουν παράσχει υπεργολάβοι του, τότε οφείλει κατά την παράθεση της αιτιολόγησής του να εξηγεί λεπτομερώς ο ίδιος, και πολύ περισσότερο οι υπεργολάβοι του, στοιχεία του μισθολογικού κόστους των εργαζομένων, από τα οποία προκύπτει η τήρηση της κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, της νομιμότητας των αποδοχών και των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών, έτσι ώστε να αιτιολογούνται οι χαμηλές τιμές. Όπως αυτολεξεί έχει κριθεί με την υπ' αρ. ΑΕΠΠ 1160/2019 απόφαση «Τα παραπάνω, μάλιστα, συντρέχουν και στο πρόσωπο των υπεργολάβων της προσφεύγουσας, και ιδίως σε αυτούς, διότι μόνοι αυτοί σηκώνουν το κύριο βάρος του κόστους του έργου, για τους οποίους όμως σχετικά με τις αμοιβές του προσωπικού τους, την προμήθεια των υλικών που θα εισφέρουν στο έργο, το κόστος μίσθωσης ή αγοράς του αναγκαίου για την εκτέλεση των εργασιών εξοπλισμού και εργαλείων, τα διοικητικά και λειτουργικά τους κόστη και το δικό τους εύλογο κέρδος, το οποίο πρέπει οπωσδήποτε να προκύπτει ότι καταλείπεται (πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 1299/2009), καμία ειδική αναφορά δεν διαλαμβάνεται, ούτε στην προσφορά της προσφεύγουσας, ούτε στις εξηγήσεις προς την αναθέτουσα αρχή, ούτε και στην υπό εξέταση προσφυγή της.».

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Όπως μάλιστα έχει κριθεί και με την ΔΕΦΑΘ 342/2021 (Παράρτημα 2 βλ. σκέψεις 11 και 13 αντιστοίχως), η οποία πιθανολόγησε ως ορθές αμφότερες τις κρίσεις των υπ' αρ. ΑΕΠΠ 1122, 1123/2021, όταν προσκομίζεται προσφορά τρίτου οικονομικού φορέα, ο οποίος θα συνδράμει τον διαγωνιζόμενο, θα πρέπει στην προσκομιζόμενη προσφορά να αναλύονται τα επιμέρους κόστη από τα οποία προκύπτει το συνολικό κόστος.

Εν προκειμένω, η ..., χωρίς την παραμικρή ανάλυση, προσκομίζει προσφορές τριών υπερβολάβων της, με ακόμη χαμηλότερες τιμές μονάδας από τις προσφερθείσες από την ίδια, χωρίς την παράθεση ούτε ενός επιμέρους στοιχείου, δυνάμει του οποίου, οι συγκεκριμένοι υπερβολάβοι έδωσαν τις αυθαίρετες και ενδεχομένως καθ' υπόδειξη τιμές όπως προείπαμε για κάθε εργασία χωρίς να προσκομίσουν καμία προσφορά προμήθειας υλικών πχ σκυροδέματος, σιδήρου, αδρανών, ασφάλτου, σωλήνων, λιθόστρωτων, υλικών περιφραξης, στηθαίων κλπ και χωρίς να προβούν σε καμία απολύτως ανάλυση κόστους με βάση την απόδοση των μηχανημάτων, το κόστος των πετρελαίων και λιπαντικών, το μεταφορικό κόστος των υλικών, την ανάλυση του κόστους μισθοδοσίας και ασφαλιστικών εισφορών, τις αποδόσεις των εργατοτεχνιτών.

Σχετικά είχε κριθεί και με την ΑΕΠΠ 1001/2020 απόφαση (σκέψη 36, εδάφιο τελευταίο) «ότι ο προσωρινός μειοδότης δεν παρείχε λεπτομερή οικονομική ανάλυση για το κόστος (μισθοδοσίας, καυσίμων κλπ) κάθε Υποομάδας του υπόψη έργου, ώστε να αξιολογηθεί εάν η οικονομική του προσφορά του αποφέρει κέρδος και συνεπώς, να αιτιολογηθεί το ασυνήθιστα χαμηλό ποσό της, αφού, κατά τα προρρηθέντα, οι προσφορές των τρίτων που κατέθεσε «...δεν αποτελούν απόδειξη ότι η προσφορά του αποφέρει κέρδος...» η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή (βλ. και υπ' αριθμ. 25/2020 Απόφαση 7ου Κλιμακίου, σκέψη 24). Από το σύνολο των ανωτέρω αναφερόμενων, προκύπτει σαφώς ότι η προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. 631/2020 Απόφαση της Ο.Ε της Περιφέρειας, με την οποία αναδείχθηκε προσωρινός μειοδότης της προς ανάθεση σύμβασης η εταιρία με τον δ.τ. «...», είναι μη νόμιμη και αναίτιολογητη και ως εκ τούτου, δέον ακυρωθεί. Αντίθετα, γενικά και

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αόριστα δηλώνει στην μονοσέλιδη αιτιολόγησή της η ... «Για το συγκεκριμένο έργο, αφού κάναμε την ανάγνωση της μελέτης, επισκεφθήκαμε τον τόπο εκτέλεσης του έργου με επιλεγμένους και έμπειρους συνεργάτες και υπερβολάβους προκειμένου να διαμορφώσουμε την οικονομική μας προσφορά. Παράλληλα ζητήσαμε από τους προμηθευτές μας την παροχή για τα υλικά του έργου, αντίστοιχων τιμών με αυτές που παρέχουν στην εταιρεία, για τους υπερβολάβους που θα απασχολήσουμε, πράγμα που έγινε δεκτό. Με βάση τα παραπάνω έγιναν οι συνημμένες οικονομικές προσφορές των υπερβολάβων, τις οποίες χρησιμοποιήσαμε για τον υπολογισμό του κόστους κατασκευής του έργου και επομένως και της έκπτωσης που θα μπορούσαμε να προσφέρουμε στη δημοπρασία.»

Από τα ανωτέρω, καθίσταται απολύτως σαφές πως η ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της ..., δεν αιτιολογήθηκε το παραμικρό και όφειλε να αποκλειστεί. Απολύτως εσφαλμένα δε η αναθέτουσα αρχή αποδέχθηκε την ως άνω αιτιολόγηση.

2.3. Μη νόμιμη η χρήση υπερβολάβων στο 100% του έργου που δεν καλύπτουν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν με τη διακήρυξη του έργου - πλήρης, ανααιτιολόγητη και μη νόμιμη υποκατάσταση του διαγωνιζόμενου.

Όπως ρητά ορίζει το άρθρο 4.1(η) της διακήρυξης «Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας « Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης».

Την ίδια ακριβώς πρόβλεψη και υποχρέωση, επιβάλλει και το άρθρο 88 παρ. 5^α του Ν. 4412/2016. Και περαιτέρω σύμφωνα με τον νόμο και το άρθρο 7 της Διακήρυξης, ορίζεται ρητώς ότι, για την δημοπράτηση του εν λόγω έργου, για την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, εφαρμόζονται, πρωτίστως -

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

μεταξύ και λοιπών αναφερόμενων διατάξεων νόμου - οι διατάξεις του Ν 4412/2016 και, επομένως και όσα ορίζονται και στα άρθρα 21, 22 και 23 της ίδιας, αυτής, διακήρυξης και, ειδικότερα, το ότι έχουν δικαίωμα συμμετοχής στον διαγωνισμό, προκειμένου να αναλάβουν και εκτελέσουν το έργο, εργοληπτικές επιχειρήσεις οι οποίες, εφ' όσον είναι ελληνικές, πρέπει να είναι επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ και, συγκεκριμένα, στις οριζόμενες, στα εν λόγω άρθρα, τάξεις και κατηγορίες έργων), η υπό ανάθεση σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί σε εργοληπτική επιχείρηση η οποία, κατά την εν επίμαχη διαδικασία «αιτιολόγησης» της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της, εμφανίζει και επικαλείται στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν δέσμευσή της, έναντι τρίτων, ότι, ως ανάδοχος του έργου, θα τους αναθέσει την κατασκευή του και, εν πάση περιπτώσει, ότι δεσμεύεται, έναντι της αναθέτουσας αρχής και του κυρίου του έργου, ότι το έργο θα εκτελεσθεί από τους εν λόγω τρίτους. Εξ άλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 164 και 165 του Ν. 4412/2016 (όπως και των άρθρων αυτών, οι διατάξεις, έχουν αντικατασταθεί με τα άρθρα 80 και 81 του Ν 4782/2021 και, επίσης, ισχύουν και εφαρμόζονται εν προκειμένω), δεν θεωρείται, μεν, ως υποκατάσταση η υπεργολαβική ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών του έργου, εκ μέρους του αναδόχου του σε τρίτους, παρ'ότι, γενικώς, η μη εκτέλεση του έργου, ή τμήματος του έργου, από τον συμβασιούχο ανάδοχο αυτού και η υποκατάστασή του, από τρίτον, απαγορεύεται (και, εν πάση περιπτώσει, επιτρέπεται μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις οι αναφερόμενες στο άρθρο 164), αλλά και η υπεργολαβική ανάθεση ολόκληρων μερών των εργασιών του έργου σε τρίτους (όπως του συνόλου των εργασιών των ομάδων χωματουργικές, οδοστρωσίας, ασφαλικών σε έναν υπεργολάβο της ομάδας τεχνικών σε άλλον υπεργολάβο, και της ομάδας ασφάλειας σήμανσης σε τρίτο υπεργολάβο κ.ο.κ.), εάν επιτρέπεται (κατά τους ορισμούς και περιορισμούς του άρθρου 165, εν σχέσει με το συνολικό ποσοστό, επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, των εργασιών οι οποίες επιτρέπεται να ανατεθούν σε τρίτους), θα επιτρέπεται να γίνει μόνο προς εργοληπτικές επιχειρήσεις, με τα ίδια, τυπικά και ουσιαστικά, προσόντα του αναδόχου και όχι προς απλές τεχνικές επιχειρήσεις, απλούς προμηθευτές υλικών κλπ.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Επειδή, επομένως, πάσχει από πλημμελή (και δη μη νόμιμη και μη επαρκή) αιτιολόγηση η απόφαση η οποία κρίνει ως αιτιολογημένη και, ως εκ τούτου, αποδεκτή, οικονομική προσφορά η οποία, εξ αντικειμένου και όπως, ακριβώς, ορίζει ο νόμος, τεκμαίρεται ως ασυνήθιστα χαμηλή και πρέπει να αιτιολογηθεί, ως επαρκής για την άρτια, ποιοτική και εμπρόθεσμη εκτέλεση του υπό ανάθεση έργου, προκειμένου να μην απορριφθεί, όταν η αιτιολόγησή της αυτή δεν προκύπτει από την ανάλυση, από τον προσφέροντα, του συνολικού κόστους του έργου σύμφωνα με τις προμετρήσεις του, τις εκτιμήσεις του και τους υπολογισμούς του και ανάλογα με τα μέσα τα οποία διαθέτει, τον εξοπλισμό του, την στελέχωσή του, την εμπειρία του, την χρηματοοικονομική του ικανότητα κλπ και περιορίζεται στην επίκληση, μόνο, των προσφορών διάφορων τρίτων για την παρ'αυτών εκτέλεση όλων των εργασιών, όλων των ομάδων εργασιών, του συμβατικού προϋπολογισμού και τον υπολογισμό του απομένοντος υπολοίπου ποσού, από το συνολικό ποσό της προσφοράς, ως ποσού περιερχόμενου στον προσφέροντα (και, εν πάση περιπτώσει, ως ποσού καλύπτοντος και τα γενικά του έξοδα ως αναδόχου του έργου και το από την εκτέλεσή του αναμενόμενο κέρδος), εφ'όσον, κατ'αρχήν, η κατ'αυτόν τον τρόπο εκτέλεση του έργου δεν επιτρέπεται και αποκλείεται να πραγματοποιηθεί. Αλλά και, σε κάθε περίπτωση, εν προκειμένω και όπως αποδεικνύεται από την προσεκτική εξέταση των προβληθέντων στοιχείων, από την «...» που κατετάγη πρώτη στον πίνακα κατάταξης των διαγωνιζόμενων κατά την σειρά μειοδοσίας, η προσφορά της είναι ασυνήθιστα χαμηλή και δεν αιτιολογείται (δεν μπορεί, δηλαδή, να διασφαλισθεί, με αυτήν την προσφορά, η άρτια, έντεχνη, ποιοτική και εμπρόθεσμη εκτέλεση του υπό ανάθεση έργου) και έπρεπε, επομένως, να έχει απορριφθεί.

Δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό, γιατί η ΕΔ τηςζητά αιτιολόγηση των τιμών της προσφοράς του προσωρινού αναδόχου και κάνει αποδεκτές τις αναιτιολόγητες προσφορές μη αναγνωρισμένων υπεργολάβων που ως οικονομικοί φορείς, έχουν μικρότερες οικονομικές και κατασκευαστικές δυνατότητες και δεν είναι εργοληπτικές επιχειρήσεις, δικαιούμενες να συμμετάσχουν στην διαδικασία αυτοδυνάμως και να υποβάλουν προσφορές.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Ούτε και εγγυητική επιστολή καταθέτουν, κλπ, κλπ. Οπότε, η αποδοχή της προσφοράς των υπεργολάβων, για να αιτιολογηθεί η προσφορά του 1ου μειοδότη, πού ακριβώς στηρίζεται και πώς αιτιολογείται, όταν μάλιστα ο υπεργολάβος δεν αναλαμβάνει καμία δέσμευση; Ούτε τα πιστωτικά ιδρύματα δεν τυγχάνουν αυτής της αποδοχής χωρίς να αναλάβουν και αυτά από την πλευρά τους κάποιες δεσμεύσεις. Η εκτέλεση του συνόλου των εργασιών του έργου από υπεργολάβους, σημαίνει ότι ο 1ος μειοδότης ΔΕΝ έχει τον απαιτούμενο εξοπλισμό οδοποιίας, δεν έχει κατασκευαστικό ρόλο στο έργο, ούτε καν ρόλο απλού συντονιστή μεταξύ Υπεργολάβων, πράγμα που αντίκειται στην ισχύουσα νομοθεσία που διέπει τις Συμβάσεις Δημοσίων Έργων. Ο ανωτέρω ισχυρισμός επιβεβαιώνεται πλήρως από το ποσό των 2.400,00 € που προβλέπεται στον ΠΙΝΑΚΑ ΠΡΟΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ για αμοιβές μηχανικών συνολικά για τους 12 μήνες διάρκειας του έργου: $1*1.000*12\text{μήνες}*0,20= 2.400,00 \text{ €}$ ή 8 €/ημέρα για 300 ημέρες απασχόλησης.

Εν προκειμένω, η ..., με τις εξηγήσεις της, όχι μόνο edήλωσε πως θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους στο έργο, αλλά προσκόμισε και ένα ενιαίο πίνακα σύγκρισης «προϋπολογισμού μελέτης» και «προϋπολογισμού προσφοράς» ο οποίος καταλήγει στις στήλες υπό τον τίτλο «Πίνακας Προκοστολόγησης Έργου». Στην τελευταία στήλη του πίνακα αυτού υπό τον τίτλο «Παρατηρήσεις» αναφέρεται από ποιόν καλύπτεται η κάθε εργασία. Όπως προκύπτει από την τελευταία στήλη, το σύνολο του έργου (100%) θα εκτελεστεί από τρεις υπεργολάβους. Ήτοι, σύμφωνα με τις προσφορά της ..., η οποία αποτελεί δεσμευτική συμφωνία, όλο το έργο θα εκτελεστεί από υπεργολάβους.

Συνεπεία τούτου, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 58, 131 παρ. 6, 132 παρ. 1 (δ) του ν. 4412/2016 προκύπτει ευθαρσώς ότι οι συγκεκριμένοι υπεργολάβοι υπέχουν όλες τις υποχρεώσεις και οφείλουν να καλύπτουν όλες τις απαιτήσεις των άρθρων 73-76 του ν. 4412/2016. Πλήν όμως, ουδέν δηλώνουν στις απολύτως αναιτιολόγητες οικονομικές προσφορές τους για την εκπλήρωσή των ποσοτικών και ποιοτικών απαιτήσεων της διακήρυξης.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Μάλιστα, το άρθρο 25.2 της διακήρυξης ρητά ορίζει για τους υπεργολάβους ότι «25.2 Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν 4412/2016 από υπεργολάβους δεν αίρει την ευθύνη του κυρίου αναδόχου.» Ήτοι ένεκα της θέσης τους, ως δηλωθέντες υπεργολάβοι, οι συγκεκριμένοι τρείς υπεργολάβοι, που δηλώθηκαν στην αιτιολόγηση της ..., υπέχουν και αυτοτελούς υποχρέωσης παροχής εξηγήσεων επί της κοστολόγησης και τήρησης των διατάξεων της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, και μ' όλα ταύτα, δεν διευκρίνισαν το παραμικρό στις απολύτως απαράδεκτες οικονομικές προσφορές τους. Συναφώς δε οι συγκεκριμένες προσφορές ως πλήρως γενικές και αόριστες, ήταν απαράδεκτες, δεν αποδείκνυαν τίποτα και εσφαλμένα έγιναν αποδεκτές.

Η δε συμπληρωματική αιτιολογία της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με την οποία δήθεν διαπίστωσε την συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 4412/2016, είναι παντελώς αβάσιμη, αφού ουδέν δηλώνεται από τους υπεργολάβους σχετικά με τις δαπάνες εργατικών, κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας, περιβαλλοντικών. Ομοίως ουδέν δηλώνεται για τις τιμές υλικών και τον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιήσουν, και το άμεσο κόστος της προσφοράς.

2.4. Ζημιογόνος η προσφορά της ... - Απολύτως ελλιπείς, υποκοστολογημένες και ζημιογόνες οι προσφερόμενες τιμές μονάδας των υπεργολάβων.

Όπως προαναφέρθηκε, από την φερόμενη ως αιτιολόγηση της προσφοράς της ..., και από τις οικονομικές προσφορές των υπεργολάβων ελλείπει πλήρως οιαδήποτε κοστολογική ανάλυση του άμεσου κόστους του έργου, του τρόπου εργασίας, του απασχολούμενου προσωπικού, εξοπλισμού και εργαλείων, του μεγέθους των ανελαστικών δαπανών σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύμβασης. Παρατίθενται γενικά και αόριστα τιμές, στις προσφορές των υπεργολάβων, οι οποίες στις περισσότερες των περιπτώσεων, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω, είτε δεν περιλαμβάνουν καθόλου δαπάνες συγκεκριμένων εργασιών, είτε παρουσιάζουν καταφανή υποκοστολόγηση τιμών υλικών και εξοπλισμού, είτε

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

δεν υπολογίζουν καν το απαιτούμενο μισθολογικό κόστους. Παρακάτω εκτίθενται οι ελλείψεις, στο πλαίσιο του δυνατού, λαμβανομένης υπόψη της πλήρους απουσίας αιτιολόγησης για οτιδήποτε από τη μειοδότη. Δυνάμει του κατωτέρω, η υποβληθείσα προσφορά, όχι μόνο είναι ασυνήθιστα χαμηλή, αλλά παρίσταται ως ξεκάθαρα ζημιογόνος προσφέροντας τιμές κάτω του κόστους και κατά παράβλεψη επιβαλλόμενων από το νόμο και τα δημοπρασιακά τεύχη ελάχιστων απαιτήσεων.

Για τον λόγο αυτό θα αναλύσουμε από τις αναιτιολόγητες τιμές των υπερβολάβων εννέα (9) άρθρα των τεχνικών δύο (2) άρθρα οδοστρωσίας. Ενός (1) άρθρου Ασφαλικών και ενός (1) άρθρου Σήμανσης, ήτοι εν συνόλου δεκατρία (13) μόνον άρθρα από τα 51 άρθρα του προϋπολογισμού και θα αποδείξουμε μόνο με αυτά τα άρθρα πέραν πάσης αμφισβήτησης ότι η προσφορά της ... είναι ξεκάθαρα ζημιογόνος προσφέροντας τιμές κάτω του κόστους και κατά παράβλεψη επιβαλλόμενων από το νόμο και δημοπρασιακά τεύχη ελάχιστων απαιτήσεων.

Ειδικότερα:

ΟΜΑΔΑ Β - ΤΕΧΝΙΚΑ ΈΡΓΑ

Ο 1^{ος} μειοδότης του έργου ... «αιτιολογεί» τα είκοσι (20) από τα είκοσι πέντε (25) άρθρα της ΟΜΑΔΑΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ με μια πινακοποιημένη αναιτιολόγηρη εν είδη τιμοκαταλόγου προσφορά του εμπειροτέχνη κ. Τα υπόλοιπα πέντε άρθρα ΟΜΑΔΑΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ αιτιολογούνται κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο από τον Οι τιμές των πινάκων αυτών είναι «σκέτες» χωρίς να γίνεται έστω ένας στοιχειώδης διαχωρισμός του κόστους των υλικών από το κόστος της εργασίας.

Η έλλειψη ακόμα και αυτής της στοιχειώδους ανάλυσης κόστους μας υποχρεώνει να προβούμε σε μία ανάλυση κόστους ορισμένων μόνο άρθρων της ομάδας των τεχνικών έργων για να αποδείξουμε ότι οι τιμές του Υπερβολάβου που χρησιμοποιούνται αυτούσιες από την ... είναι καθαρά ζημιογόνες και δόθηκαν μόνο και μόνο για να δημιουργηθεί επίφαση «αιτιολογίας» της

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

υπερβολικά χαμηλής προσφοράς του 1^{ου} μειοδότη. Η ανάλυση του κόστους των άρθρων γίνεται με βάση τις πραγματικές τιμές αγοράς των υλικών, τις αποδόσεις των μηχανημάτων, την ανάλυση του μεταφορικού κόστους, του εργατικού κόστους κλπ που προκύπτει από πραγματικά στοιχεία κόστους και δη με κοστολόγια τα οποία ελήφθησαν υπόψη κατά τη δική μας αιτιολόγηση, η οποία έγινε με δικά μας μηχανήματα και μεταφορικά μέσα (τα οποία διαθέτουμε, σε αντίθεση με την ... και τους υπεργολάβους της, οι οποίοι ουδέν εδήλωσαν) που κατά τεκμήριο είναι φθηνότερες από τις τιμές ενός Υπεργολάβου που έχει πρόσθετο βάρος φορολογικής επιβάρυνσης και πρέπει να ενσωματώνει κάποιο στοιχειώδες όφελος από την εκτέλεση των εργασιών που καλείται να εκτελέσει υπεργολαβικά.

1. ΑΡΘΡΟ ΑΤ14 (κυβόλιθοι - κυβολιθόστρωτα)

Η αιτιολόγηση του άρθρου αυτού γίνεται με βάση την προσφερόμενη τιμή 23 €/m² του εμπειροτέχνη Στην προσφερόμενη τιμή των 23 € του εμπειροτέχνη Υπεργολάβου δεν προσδιορίζεται η προέλευση και το κόστος υλικού, το κόστος εργασίας, το κόστος των απαιτούμενων υλικών ασβεστοκονιαμάτων και τσιμεντοκονιαμάτων τοποθέτησης και αρμολόγησης της πέτρας, το κόστος μεταφοράς από το Λατομείο και το κόστος των πλάγιων μεταφορών εντός του έργου. Το άρθρο του ΑΤ14 του περιγραφικού τιμολογίου της μελέτης αναφέρει επί λέξη τα ακόλουθα:

«Για την κατασκευή ενός κυβολιθόστρωτου δια φυσικών κυβολίθων, πάχους από 8εκ. έως 10εκ. ορθογωνικού σχήματος διαστάσεων έως 24*15εκ., χρώματος περίπου ίδιου με το υφιστάμενα πλακόστρωτα (από ροζ ως ερυθρό) τοποθετούμενων επί οποιουδήποτε καταστρώματος οδού δια τσιμεντοκονιάματος πάχους έως 4εκ. αναλογίας 250 χγρ. Τσιμέντου ανά 1μ³ άμμου (1σακί τσιμέντο με 10 δοχεία άμμο) ήτοι προμήθεια λίθων, μετά από σύμφωνη γνώμη της υπηρεσίας, και υλικών επί τόπου του έργου κατεργασία, τοποθέτηση, στερέωσης λίθων και κατασκευή αρμών πλάτους έως 3εκ. πληρουμένων διά αριανής αναλογίας 1μ³ άμμου προς 650 χγρ. Τσιμέντου. Οι λίθοι θα πρέπει να πληρούν όλες τις ισχύουσες τεχνητές για οδοστρώματα με

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

βαρέα κυκλοφορία προδιαγραφές».

Τα υφιστάμενα πλακόστρωτα στον Οικισμό ...είναι από πέτρες ... ροζ έως ερυθρού χρώματος. Σύμφωνα με την ανωτέρω περιγραφή του τιμολογίου τα νέα λιθόστρωτα ως συνέχεια των παλαιών θα είναι αναγκαστικά από πέτρες ... τις οποίες εμπορεύεται μονοπωλιακά η εταιρεία ..., που έχει στην ιδιοκτησία της το λατομείο λατόμευσης της πέτρας, είναι πιστοποιημένες και πληρούν όλες τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές για οδοστρώματα βαριάς κυκλοφορίας. Από την ανάλυση του κόστους κατασκευής του συγκεκριμένου άρθρου προκύπτει τιμή 58 €/m².

ΠΡΑΓΜΑΤΙ, το ανωτέρω κόστος αναλύεται ως ακολούθως:

(1) Αγορά πλακών 32 €/m² (προσφορά ...- ...- Παράρτημα 3)

(2) Κόστος Μεταφοράς:

Μεταφορά υλικού από ...- ...: απόσταση 45km*2= 90km

Υπολογίζεται φορτίο 100m²

Χρόνος φόρτωσης 1h= 60min

Χρόνος εκφόρτωσης 1h= 60min

Χρόνος δρομολογίου 90km/ 50km/h= 1,8Hή 108min

Συνολικός χρόνος δρομολογίου 228min

Κόστος μεταφοράς 100m²= (228min*240 €)/480min= 114 €

Κόστος μεταφοράς 1m² ^ 114 €/ 100m²= 1,14 €/m²

(3) Κόστος ασβεστοκονιάματος βάσης + τσιμεντοκονίας αρμολογήματος

Υλικά για 1m³ ασβεστοκονιάματος

Τσιμέντο - ασβέστης 400kg* 0,12 €/kg= 48 €/m³

Άμμος θαλάσσης 1800kg*0,025 €/kg= 45 €/m³

Εργατικά 30min*11,87 €/60min = 5,9 €/m³

Κόστος 1m³ ασβεστοκονιάματος 98,9 €/m³

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Για 1m² πλακών απαιτείται πάχος (3 + 2)= 5^λασβεστοκονιάματος

Κόστος υλικών m² 98,9 €/m³* 0,05m³/m²= 4,9 €/m²

(4) Κόστος τοποθέτησης και αρμολόγησης πλακών: 20 €/m².

(Πράγματι:

Κόστος συνεργείου δύο εργατοτεχνιτών: 2*79,13 €/ημέρα= 158,26 €

(όπου 79,13 € το συνολικό ημερήσιο κόστος εργατοτεχνίτη)

Για απόδοση συνεργείου 80% για κολασιό, καφέ και μειωμένη απόδοση λόγω καθιστικής εργασίας το ημερήσιο κόστος των δύο εργατοτεχνιτών διαμορφώνεται: 158,26 €/0,80= 197,82 € για εργασία 8h ή 480min.

Διαστάσεις πλάκας βάση τιμολογίου μελέτης 0,24m*0,15m=0,036m²

Στο 1m² λιθόστρωτου τοποθετούνται 1m²/0,036= 27,77 πλάκες

(Δεν υπολογίζονται οι αρμοί)

Στα 10m² λιθόστρωτου τοποθετούνται 10*27,77=278 πλάκες

Αν ο χρόνος εργασία των 480min διαιρεθεί με τον αριθμό 278 πλακών ανά τετραγωνικό ή 480/278= 1,72min χρόνος τοποθέτησης μίας πλάκας.

Στο χρόνο αυτό υπολογίζονται πλάγιες μεταφορές των πλακών και των ασβεστοκονιαμάτων στη θέση εργασίας, η τοποθέτηση της πλάκας, η δημιουργία του αρμού, ο καθαρισμός του αρμού και η αρμολόγησή το. Λιγότερος από τον ανωτέρω χρόνο για τις προαναφερθείσες εργασίες δεν μπορεί να επιτευχθεί. Σύμφωνα με τους ανωτέρω υπολογισμούς το εργατικό κόστος των 10m² είναι 197,82 €. Το εργατικό κόστος του 1m² είναι 197,82 €/10 m²=19,78 €/m², δηλαδή με στρογγυλοποίηση 20 €/m².)

Άρα σύνολο 1 + 2 + 3 + 4 = 32 + 1,14 + 4,9 + 20 = 58,04 €/m²

Επομένως, η τιμή ... 23 €/m² με την οποία αιτιολογεί η ...την ΠΡΟΣΦΟΡΑ της είναι ζημιόγonos κατά: 58 €/m² - 23 €/m²= 35 €/m²

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Η ζημία για την συνολική ποσότητα του προϋπολογισμού είναι: $2.150 \text{ m}^2 \cdot 35\text{€/m}^2 = 75.250 \text{ €}$.

Το ανωτέρω ποσό των 75.250 € επιβαρύνει το άμεσο κόστος της

2. ΑΡΘΡΑ AT17, AT18, AT19, AT20, AT21, AT22, AT23, AT24 του τιμολογίου της Μελέτης

Με τα άρθρα AT17+AT22 του τιμολογίου της μελέτης (εγκεκριμένο τιμολόγιο ΔΕ) πληρώνονται οι εργασίες ξυλοτύπου η αγορά και η μεταφορά του σκυροδέματος, το κόστος άντλησης και διάστρωσης του σκυροδέματος. Με τα άρθρα AT23 και AT24 πληρώνονται οι σιδηροί οπλισμοί των οπλισμένων σκυροδεμάτων.

Στην πινακοποιημένη προσφορά του εμπειροτέχνη κ. ...για τα άρθρα AT17+AT22 που αφορούν μόνο κατασκευές σκυροδεμάτων σύμφωνα με το τιμολόγιο της μελέτης αναφέρεται ότι στις τιμές προσφοράς του των άρθρων AT17+AT22 περιλαμβάνεται και ο προβλεπόμενος από τα σχέδια σιδηρός οπλισμός!!! Με αυτήν την «πρωτότυπη και υστερόβουλη» μεθοδολογία του 1^{ου} μειοδότη «εξαφανίζεται» από την αιτιολόγηση της προσφοράς το κόστος του σιδηρού οπλισμού των άρθρων AT23 και AT24 του τιμολογίου μελέτης 140.700 € και 26.100 € αντίστοιχα και συνόλου 166.800 € !!! Ποσό, το οποίο δεν επιδέχεται εκπτώσεως λόγω των υψηλών τιμών αγοράς του σιδήρου και ειδικότερα στην ...που επιβαρύνεται με το κόστος της θαλάσσιας μεταφοράς. Στον πίνακα προκοστολόγησης του έργου που υπέβαλλε η ... στα άρθρα AT21,AT22 του τιμολογίου εμφανίζεται μηδενική δαπάνη σιδηρού οπλισμού. Ο προβλεπόμενος από την μελέτη οπλισμός των άρθρων AT21 και AT22 όπως προκύπτει από τις αναλυτικές προμετρήσεις των σχεδίων του σιδήρου οπλισμού της μελέτης είναι $76,5 \text{ kg/m}^3$ και με τις προσαυξήσεις για ματίσεις, φουρκέτες κλπ ανέρχεται στα $81,6 \text{ kg/m}^3$. (βλ. επισυναπτόμενο πίνακα προμέτρησης- Παράρτημα 4). Η ακρίβεια των

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

προμετρήσεων του Σ.Ο. που επισυνάπτουμε επιβεβαιώνεται επίσης και ως ακολούθως. Ο σιδηρός οπλισμός του άρθρου AT22 της μελέτης που είναι 134.000 kg προορίζεται για τα οπλισμένα σκυροδέματα, όπως χαρακτηρίζονται από το τιμολόγιο των άρθρων AT20 και AT21, συνολικής ποσότητας $260\text{m}^3 + 1.500\text{m}^3 = 1.760\text{m}^3$. Αν διαιρεθεί η ποσότητα σιδήρου $134.000\text{kg}/1.760\text{m}^3$, προκύπτει $76,1\text{ kg}/\text{m}^3$ και με τις απαιτούμενες προσαυξήσεις « $81,6\text{ kg}/\text{m}^3$ πλήρη επιβεβαίωση των προμετρήσεών μας!!! Η τιμή αγοράς, κατασκευής, μεταφοράς και τοποθέτησης του σιδηρού οπλισμού περιλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών είναι περίπου 1 €/kg . Επομένως, το κόστος σιδηρού οπλισμού στο 1m^3 σκυροδέματος των άρθρων AT21, AT22 είναι $81,6\text{kg}/\text{m}^3 * 1\text{ €/kg} = 81,6\text{€/m}^3$. Αν το ανωτέρω κόστος του σιδηρού οπλισμού αφαιρεθεί από την τιμή προσφοράς ... που για το άρθρο AT20 είναι 86 € και για το άρθρο AT21 είναι 88 € και περιλαμβάνει κατά βούληση της ... σκυρόδεμα, άντληση, ξυλότυπο, σίδηρο, απομένουν $4,4\text{ €/m}^3$ και $6,4\text{ €/m}^3$ για να καλυφθεί το κόστος αγοράς και μεταφοράς σκυροδέματος, το κόστος άντλησης και διάστρωσης, το κόστος ξυλοτύπου, το μισθολογικό κόστος και οι δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών. Πρόκειται αν μη τι άλλο για μεθοδευμένη αιτιολόγηση και πολύ περισσότερο για καταφανώς προβληματική λειτουργία τη ΕΔ που αποδέχτηκε με πλήρη γνώση αυτές τις εξωγήινες τιμές που καταργούν την έννοια της ανθρώπινης λογικής. Μετά την κατάδειξη του υστερόβουλου αυτού τεχνάσματος το συνολικό ποσό των 166.800 € του σιδηρού οπλισμού των άρθρων AT23 και AT24 που «εξαφανίστηκε», εφόσον ληφθεί υπόψη, όπως επιβάλλεται, επιβαρύνει το άμεσο κόστος της Ήτοι μόνο η κοστολογική επιβάρυνση που προκύπτει από τα άρθρα τα άρθρα AT23 και AT24 αυξάνει επιπλέον το «κοστολόγιο» της 1^{ης} μειοδότης κατά 166.800 € .

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΩΝ

AT18, AT19, AT20, AT21

Οι τιμές του ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΥ ... των άρθρων AT18, AT19, AT20, AT21, που

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αφορούν σκυροδέματα των κατηγοριών C16/20 και C20/25 που χρησιμοποιούνται αυτούσιες από την ... για την αιτιολόγηση της προσφοράς της είναι ανατιολόγητες, δεν προσκομίζεται ούτε προσφορά αγοράς και άντλησης σκυροδέματος και είναι ζημιολογικές ακόμα και χωρίς σίδηρο που προσπάθησε να ενσωματώσει η ... στις τιμές ..., όπως θα αποδείξουμε ακολούθως:

ΠΡΑΓΜΑΤΙ, η εταιρεία ... προμηθεύεται σχεδόν αποκλειστικά στην περιοχή της ...ς σκυροδέμα από την Πρόσφατη προσφορά της ...αναρτημένη στο ΕΣΗΔΗΣ προσφέρει τις ακόλουθες τιμές στην περιοχή της ...ς, κατηγορία C16/20 72€/m³ και C20/25 75€/m³. Οι ανωτέρω τιμές προσαυξανόμενες με *minimum* κόστος άντλησης 7 € διαμορφώνονται ως ακολούθως C16/20 79€/m³ και C20/25 82€/m³. Αν οι παραπάνω τιμές σκυροδέματος προσαυξηθούν με 20€/m³ για το κόστος ξυλοτύπου, το κοστολόγιο των άρθρων σκυροδεμάτων διαμορφώνεται ως ακολούθως:

AT18=79€/m³ +20€/m³ =99€/m³ έναντι 87€/m³ της προσφοράς ...

Ζημία ...: 99€/m³- 87€/m³= 12€/m³*1.530m³ του προϋπολογισμού= 18.360 €
(1)

AT19=79€/m³ +20€/m³ =99€/m³ έναντι 86€/m³ της προσφοράς ...

Ζημία ...: 99€/m³- 86€/m³= 13€/m³*2.330m³ του προϋπολογισμού= 30.290 €
(2)

AT20=82€/m³ +20€/m³ =102€/m³ έναντι 86€/m³ της προσφοράς ...

Ζημία ...: 102€/m³- 86€/m³= 16€/m³*260m³ του προϋπολογισμού=
4.160 € (3)

AT21=82€/m³ +20€/m³ =102€/m³ έναντι 88€/m³ της προσφοράς ...

Ζημία ...: 102€/m³- 88€/m³= 14€/m³*1.500m³ του προϋπολογισμού=
21.000 € (4)

Συνολική ζημία ... από τα άρθρα AT18, AT19, AT20, AT21, είναι:

(1)+(2)+(3)+(4) = 18.300 € + 30.290 € + 4.160 € + 21.000 € = 73.750 €

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Το ανωτέρω ποσό των 73.750 € επιβαρύνει το άμεσο κόστος της

3. ΑΤ29 ΠΛΗΡΩΣΗ ΦΑΤΝΩΝ

Η τιμή των 8 €/m³ που προσφέρει ο εμπειροτέχνης ... είναι ζημιογόνος.

ΠΡΑΓΜΑΤΙ η ... σε Κ/ΞΙΑ με την ... κατασκεύαζαν συρματοκιβώτια (φάτνες) η ... στην περιοχή ..., η ... στην περιοχή Η τιμή φατνών του υπερβολάβου προς την ..., χωρίς την ανεύρεση της πέτρας, το κοσκίνισμά της και την ρίψη εντός των συρματοκιβωτίων ήταν 10 €/m³. Στην ανωτέρω τιμή πρέπει να προστεθεί η τιμή ανεύρεσης της πέτρας, ο θρυμματισμός της, το κοσκίνισμα, η μεταφορά και η ρίψη εντός των συρματοκιβωτίων.

Το κόστος που προκύπτει από την ανάλυση των εργασιών αυτών είναι το ακόλουθο:

Ο πλέον οικονομικός τρόπος πλήρωσης των φατνών είναι να γίνει από τα βραχώδη υλικά του έργου κατόπιν διαλογής, θραύσης - κοσκίνισματος για δημιουργία τεμαχίων μέχρι 20cm.

Για να προκύψουν 1600m³ λίθων για πλήρωση των συρματοκιβωτίων θα γίνει επεξεργασία σε 2700m³ βραχωδών υλικών από τα προϊόντα εκβραχισμών. Θα αναλυθεί το κόστος επεξεργασίας 2700m³.

(α) Εργασία θραύσης:

Υπολογισμός κόστους τεμαχισμού βραχωδών:

Για την θραύση των υλικών θα χρησιμοποιηθούν 1 jcb με σφυράκι 500kg[^] ένας φορτωτής CAT 953

Απόδοση θραύσης ήδη εξορυγμένων υλικών 300m³/ημέρα

Ημέρες απασχόλησης μηχανημάτων 2700/300 = 9 ημέρες

Κόστος jcb 180 €/ημέρα

Κόστος bobcat 180 €/ημέρα

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Σύνολο 360 €/ ημέρα

Κόστος τεμαχισμένων λίθων 9ημέρες* 360€/ ημέρα= 3.240 €

Κόστος τεμαχισμού $1m^3 \wedge 3.240/2.700= 1,2 \text{ €/}m^3$

Αναγωγή σε καθαρό $1,2 \text{ €/}m^3 / 0,6= 2 \text{ €/}m^3$

(β) Κοσκίνισμα υλικών:

Το κοσκίνισμα των υλικών θα γίνει με περιστροφικό υδραυλικό κόσκινο MB¹⁸,
2,5m³ προσαρμοσμένο επί υδραυλικού εκσκαφέα ... 330

Πλήρωση κόσκινου 60% ή $2,5m^3 * 60\%= 1,5m^3$

Χρόνος πλήρωσης και περιστροφής κόσκινου 40sec

Χρόνος κοσκίνισματος 10sec

Συνολικός χρόνος για κοσκίνισμα $1,5m^3 \wedge 50 \text{ sec}$

Σε 1h= 3.600sec κοσκινίζονται: $(3.600 \text{ sec} * 1,5m^3) / 50 \text{ sec} = 108m^3$

Σε 1ημέρα (8ωρο) κοσκινίζονται: $8h * 108m^3 = 864m^3$

Για κοσκίνισμα 2.700m³ θα απαιτηθούν $2.700m^3 / 864m^3 = 3,12$ ημερομίσθια
CAT 330

Κόστος κοσκίνισματος $2.700 m^3 = 3,12 * 426 = 1.329 \text{ €}$

Κόστος κοσκίνισματος $1 m^3 = 1.329\text{€} / 2.700m^3 = 0,49 \text{ €/}m^3$

Αναγωγή σε κόστος κοσκίνισματος καθαρού: $0,49 \text{ €/}m^3 / 0,6 = 0,81 \text{ €/}m^3$

(γ) Κόστος φόρτωσης και μεταφοράς κοσκινισμένων υλικών στις θέσεις
ενσωμάτωσης:

(α) Χρόνος φόρτωσης υλικού καθαρού επί φορτηγού (γίνεται απευθείας από το
κόσκινο)

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

$1,5m^3 * 60\% = 0,9m^3$ (καθαρό), απαιτούμενος χρόνος 50 sec

Για πλήρωση καρότσας $18m^3$ απαιτούνται: $(18 m^3 * 50 sec) / 0,9 = 1.000 sec$
 $16,6 min$ περίπου δηλαδή 17 min

(β) Χρόνος μεταφοράς στον τόπο ενσωμάτωσης $(5km^2) / 35km/h = 10km / 35$
 $km/h = 0,28h$ 16,8 min περίπου δηλαδή 17 min

Συνολικός χρόνος φόρτωσης - μεταφοράς: $17 min + 17 min = 34min$

Ημερήσιος αριθμός δρομολογίων φορτηγού: $480min / 34min = 14,1$ —περίπου
δηλαδή

14 δρομολόγια

Νμεταφερομένων: $14 \text{ δρομολόγια} * 18m^3 = 254m^3$

Κόστος φορτηγού: 240 €/ 8ωρο

Κόστος μεταφοράς υλικού $\rightarrow (240 \text{ €} / 8\omega\rho\omicron) / 254m^3 = 0,94 \text{ €} / m^3$

(δ) Συνολικό κόστος παραγωγής θραυστού υλικού για πλήρωση
συρματοκιβωτίων $2\text{€} / m^3 + 0,81 \text{ €} / m^3 + 0,94 \text{ €} / m^3 = 3,75 \text{ €} / m^3$

(ε) Κόστος πλήρωσης φατνών

(από τα δεδομένα του έργου ...): 10,00 €/m³

Συνολικό κόστος άρθρου ΑΤ29 : $(\delta) + (\epsilon) = 3,75\text{€} / m^3 + 10\text{€} / m^3 = 13,75 \text{ €} / m^3$

Ζημία ...: $13,75 \text{ €} / m^3 - 8 \text{ €} / m^3 = 5,75 \text{ €} / m^3$

Η συνολική ζημία ... από το ΆΡΘΡΟ ΑΤ29 είναι:

$1.600m^3$ (προϋπολογισμός) $* 5,75 \text{ €} / m^3 = 9.200 \text{ €}$

Το ανωτέρω ποσό των 9.200 € επιβαρύνει το άμεσο κόστος της

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

4. **ΑΡΘΡΟ ΑΤ32** Δίκτυα σωληνώσεις αποστράγγισης με διάτρητους σωλήνες SN4 DN/ID 300m από πολυαιθυλένιο (PE) δομημένου τοιχώματος

Όταν αναφέρεται σε μία προδιαγραφή DN 300m εννοείται διεθνώς η εσωτερική διάμετρος του σωλήνα. Η προσφορά της ...που είναι ίσως από τις ελάχιστες εταιρείες για να μη πούμε η μοναδική στην ΕΛΛΑΔΑ που κατασκευάζει αυτού του είδους τους σωλήνες είναι 15,58 €/μμ (Παράρτημα 5). Το κόστος μεταφοράς των σωλήνων από ... στη ..., η μεταφορά επί τόπου του έργου, η τοποθέτηση των σωλήνων εντός του σκάμματος αναλύονται ως ακολούθως:

(α) Κόστος υλικού (προσφορά ...-Παράρτημα 5): 15,58 €/m

(β) Μεταφορά από Λιμάνι ... - ...

Μεταφορικό κόστος (Μεταφορική ...) : $1.300 \text{ €} / 1.200 \text{ μμ} = 1,08 \text{ €/m}$

Συνολική τιμή : $15,58 + 1,08 = 16,66 \text{ €/m}$

Στο κόστος αυτό δεν έχει υπολογιστεί το κόστος ξεφορτώματος και αποθήκευσης, το κόστος μεταφοράς στη θέση εργασίας, το κόστος τοποθέτησης και συναρμολόγησης εντός του σκάμματος.

Ζημία ...: $16,66 \text{ €/μμ} - 8 \text{ €/m}^3 = 8,66 \text{ €/m}$

Η συνολική Ζημία ... από το συγκεκριμένο άρθρο ΑΤ32 είναι: 1.200 μμ (προϋπολογισμού) * $8,66 \text{ €} = 10.392,00 \text{ €}$

Το ανωτέρω ποσό των 10.392 € επιβαρύνει κατ' ελάχιστο το άμεσο κόστος της

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ:

Η συνολική αύξηση του ΑΜΕΣΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ που προκύπτει από την ανωτέρω ανάλυση των άρθρων είναι:

ΑΤ14 κυβολιθόστρωτα: 75.250 €

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

ΑΤ21,22 σιδηρός οπλισμός:	166.800 €
ΑΤ18,19,20,21 σκυροδέματα:	73.750 €
ΑΤ29 πλήρωση φατνών:	9.200 €
ΑΤ32 σωληνώσεις αποστράγγισης:	10.392 €
<hr/>	
Σύνολο ΟΜΑΔΑΣ Β - ΤΕΧΝΙΚΑ ΈΡΓΑ :	335.392 €

ΟΜΑΔΑ Γ : ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑ (ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ...ΟΔΥΣΣΕΑΣ)

Οι τιμές και των τριών άρθρων της ομάδας ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ του ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΥ με τις οποίες ο 1^{ος} μειοδότης αιτιολογεί την προσφορά του, δεν έχουν ουδεμία αιτιολόγηση και όπως θα αποδείξουμε ακολούθως είναι καταφανώς ζημιογόνες και δόθηκαν εκτός των άλλων προς χάριν της αιτιολόγησης της προσφοράς του 1^{ου} μειοδότη (...)

1. ΑΤ34 (βάση ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ μεταβλητού πάχους)

Ο ...αγοράζει αδρανή από την εταιρεία Οι τιμές ...σύμφωνα με τα τιμολόγια της όταν αγοράζαμε από αυτήν υλικά (... και ...) είναι οι ακόλουθες:

3Α ΟΔΟΠΟΙΪΑΣ (0-150, 00-155) 0-30m: 6,5 €/ton (Παράρτημα 6)

Άμμος ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ, Χαλίκι 7,5 €/ton (Παράρτημα 7)

Σύμφωνα με τις ανωτέρω τιμές η ανάλυση του άρθρου ΑΤ34 έχει ως ακολούθως:

Αγορά υλικού 6,5 €/ton χαλαρό, ειδικό βάρος υλικού 1,65 ton/m³

Επομένως, κόστος 1m³ χαλαρού 6,5 €/ton * 1,65 ton/m³= 10,72 €/m³

Κόστος 1m³ συμπυκνωμένου με συντελεστή συμπίκνωσης 20%: 10,72 €/m³*

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

$$1,2 = 12,86 \text{ €/m}^3$$

Υπολογισμός μεταφοράς υλικού συμπυκνωμένου επί τόπου του έργου:

Μέση ταχύτητα για αλέ ρετούρ 50 km/m

Χρόνος αλέ ρετούρ διαδρομής 52km/ 50= 1,04h ή 62,4min

Στρογγυλοποίηση για ασφάλεια λόγω σταλιών (υπολογισμός 14min)

Καθαρός χρόνος δρομολογίου: 62,4 min + 14 min = 76min

Δρομολόγια στο 8ωρο $8h \cdot 60min / 76min = 480min / 76min = 6,3^{\wedge}$ περίπου 6
δρομολόγια 6 δρομολ. * 20 ton/δρομολ. = 120 ton ή 120ton/1,65 = 72,72m³
χαλαρό, ή 72,72/1,2

= 60m³ συμπυκνωμένο 3Α ΠΤΠ-0150

- 1,65 ton/m³ ειδικό βάρος 3Α
- 1,2 συντελεστής συμπίκνωσης

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΥ ΤΕΤΡΑΞΟΝΙΚΟΥΦΟΡΤΗΓΟΥ \wedge 240 €/ 8ωρο

Κόστος μεταφοράς 1m³ συμπυκνωμένου: 240 €/ 60m³ = 4€/m³

Υπολογισμός κόστους διάστρωσης, διαβροχής, συμπίκνωσης:

(α) Κόστος διάστρωσης 3Α ΠΤΠ-0150 με Grader 14H

Ποσότητα διάστρωσης Μ.Ο. \wedge 700m³/8ωρο

Κόστος διάστρωσης = ΗΔ Grader/700m³/8ωρο = 533,25 €/h/700m³/8ωρο = 0,76 €/m³

(β) Κόστος διαβροχής (με βυτίο 15m³)

Απαίτηση νερού 0,15m³/1m³ 3Α

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Για 700m³ 3A απαιτείται 700m³*0,15m³= 105m³ νερού

Απόσταση έργου από πηγή ... 5km αλέρετούρ 10km

Μέση ταχύτητα 25km/h

Χρόνος διαδρομής 10km/25= 0,4h

Χρόνος πλήρωσης βυτίου 20min^ 0,3h

Χρόνος διαβροχής ^ 0,3h

Συνολικός χρόνος ^0,4h+ 0,3h+ 0,3h= 1h

Κόστος μεταφοράς 15m³= 1h*28,26 €/h= 28,26 €

Κόστος μεταφοράς 1m³= 28,26 €/ 15m³ = 1,8 €/m³

Κόστος διαβροχής 1m³ 3A = 0,15 m³* 1,8 €/m³= 0,27 €

(γ) Κόστος συμπύκνωσης

700m³/0,12 (πάχος στρώσης)= 5833m²/6 (πλάτος δρόμου)= 972 μμ

Διαδρομές 3 διαδρομές/ κατεύθυνση *6(διελεύσεις)*972μμ= 17.496km

Ταχύτητα διέλευσης 10km/h

Χρόνος συμπύκνωσης = 17,49km/10= 1,74h Για συμπύκνωση 700m³

Κόστος συμπύκνωσης 700m³: 1,74h*46,6 €/h (Ωριαία Αποζημίωση) = 81 €

Κόστος συμπύκνωσης 1m³ = 81 €/700m³= 0,11 €

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Κόστος διάστρωσης, διαβροχής, συμπύκνωσης:

$$0,76+ 0,27+ 0,11= 1,14 \text{ €}$$

Συνολικό κόστος υλικού 1m³ συμπυκνωμένου επί τόπου του έργου:

ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΙΚΟΥ: 12,86 €/m³

ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ: 4,00 €/m³

ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΜΠΥΚΝΩΣΗΣ: 1,14 €/m³

ΣΥΝΟΛΟ ΑΤ Γ-2.1 ^ 18,00 €/m³

Άρα συνολικό κόστος ΑΤ34= 12,86€+ 4€+ 1,14€ = 18 €/m³

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ... ΠΡΟΣ ...: 8,2€/m³

ΖΗΜΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΑΤ34= 18 € - 8,2 €/m³= 9,8 €/m³

Η συνολική ζημία από το άρθρο ΑΤ34 είναι 8.670 m³ προϋπολογισμού * 9,8 €/m³=

84.966 €.

Το ανωτέρω ποσό των 84.966 € επιβαρύνει το άμεσο κόστος της

2. ΑΤ36 κατασκευή ερεισμάτων

Επειδή η τιμή του υλικού και η εργασία είναι ίδια με την τιμή του άρθρου ΑΤ34, με βάση την ανάλυση του άρθρου ΑΤ34 η τιμή του άρθρου που προκύπτει είναι: 18 €/m³

ΖΗΜΙΑ ανά m³ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΑΤ36= 18 €/m³ - 10 €/m³ (προσφορά Αψώκαρδου)= 8 €/m³

Συνολική ζημία από το άρθρο για την συνολική ποσότητα του προϋπολογισμού

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

είναι: $3.000 * 8 \text{ €/m}^3 = 24.000 \text{ €}$

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΜΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΆΡΘΡΑ ΑΤ34 & ΑΤ36 ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ είναι: $84.996\text{€} + 24.000\text{€} = 108.996\text{€}$.

Το ανωτέρω ποσό των 108.996 € επιβαρύνει το άμεσο κόστος της

Σημείωση: Ο ...έχει ένα η δύο ιδιόκτητα τετραξονικά φορτηγά, όπως γνωρίζουμε, μολονότι στην προσφορά του δεν γίνεται η παραμικρή αναφορά στον τρόπο μεταφοράς. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και 'δυο να είναι τα ιδιόκτητα φορτηγά του, δεν επαρκούν για την μεταφορά του 3Α της ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ. Επομένως, θα αναγκαστεί να ενοικιάσει φορτηγά από την αγορά, οπότε το κόστος μεταφοράς θα είναι μεγαλύτερο.

ΟΜΑΔΑ Δ: ΑΣΦΑΛΤΙΚΑ

Η εταιρεία ... για την αιτιολόγηση της προσφοράς της χρησιμοποιεί τις τιμές της προσφοράς του Υπεργολάβου Ο Υπεργολάβος ΔΕΝ αιτιολογεί κανένα από τα 4 άρθρα της προσφοράς του διότι δεν μπορεί να αιτιολογήσει τις τιμές ειδικά την τιμή του άρθρου ΑΤ40. Θα αναλύσουμε μόνο το άρθρο ΑΤ40 (ΑΣΦΑΛΤΙΚΗ ΣΤΡΩΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 0,05m), το οποίο αποτελεί και το 89,78 % του προϋπολογισμού της ομάδας ασφαλτικών.

(α) κόστος ασφάλτου:

$544,84 \text{ €/ton} * 44\text{kg/ton} \text{ ασφαλομίγματος} = 23,97 \text{ €/ton} \text{ ασφαλομίγματος}$
(ΕΛΠΕ 12/11 & 16/11/2021 + μεταφορά)

(β) κόστος μαζούτ:

ποσότητα 2,5 ton/500 ton ασφαλομίγματος ή 5kg μαζούτ/1 ton ασφαλομίγματος

κόστος μαζούτ/ton: $(5\text{kg} * 669,82)/1000 = 3,34 \text{ €/ ton} \text{ ασφαλομίγματος}$
(669,82 η τιμή ΕΛΠΕ 12/11 + μεταφορά)

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

(γ) κόστος αδρανών Ηοη(με πλάγιες μεταφορές): 7€/ ton ασφαλτομίγματος
(Παράρτημα 7)

(δ) κόστος παραγωγής: 3 €/ ton ασφαλτομίγματος

(ε) κόστος μεταφοράς:

Απόσταση από συγκρότημα - ...[^] 26km

Απόσταση αλέ ρετούρ[^]52 km

Μέση ταχύτητα [^]50 km/h

Χρόνος δρομολογίου[^]52[^]/ 50 km/h = 1,04h = 62min

Χρόνος φόρτωσης για συγκρότημα 80ton/h

20ton/ 80ton/h= 0,25h ή 15 min (20ton ωφέλιμο φορτηγού)

Χρόνος εκφόρτωσης στο finisher[^] 15 min

Συνολικός χρόνος δρομολογίου: 62min + 15 min + 15 min = 92min

Δρομολόγιο στο 8ωρο [^] 8*60 min/ 92min = 5,21 δρομολόγια[^] περίπου 5
δρομολόγια το 8ωρο

Ημερήσια μεταφερόμενη ποσότητα ασφάλτου / φορτηγό [^]5* 20 = 100ton/ημέρα

Αποζημίωση φορτηγού ιδιοκτήτου 240 €/ ημέρα

Κόστος μεταφοράς 1 ton[^] 240/100 = 2,4 €/ ton

Ο ...δεν μπορεί να επιτύχει αυτό το κόστος μεταφοράς, επειδή έχει μόνο ένα ή δύο ιδιόκτητα φορτηγά, ενώ χρειάζονται για την μεταφορά ασφάλτου minimum 6 φορτηγά η ενοικίαση των οποίων θα αυξήσει το κόστος μεταφοράς στα 4 €

(στ) κόστος διάστρωσης:4 €/ton

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Συνολικό κόστος 1 ton ασφαλτομίγματος = $\alpha + \beta + \gamma + \delta + \varepsilon + \sigma\tau = 23,97 + 3,34 + 7 + 3 + 2,4 + 4 = 43,71 \text{ €/ ton}^{\wedge}$ περίπου δηλαδή 44 €/ ton

- Υπολογισμός κόστους τετραγωνικού ασφαλτικής στρώσης βάσης πάχους 0,05 m
- Βάρος ασφαλτικής στρώσης 1m²: $0,05\text{m} \cdot 1\text{m}^2 = 0,05 \text{ m}^3 \cdot 2,41 \text{ ton/m}^3 = 0,12 \text{ ton/m}^2$
- (2,41 ton/m³ ειδικό βάρος)
- Κόστος 1m² ασφαλτικής στρώσης βάσης πάχους 5 cm: $0,12 \text{ ton/m}^2 \cdot 44 \text{ €/ton} = 5,28 \text{ €/m}^2$

Η ανωτέρω ανάλυση είναι πέραν πάσης αμφισβητήσεως επειδή οι τιμές ΕΛΠΕ είναι σταθερές, το κόστος αδρανών σύμφωνα με το τιμολόγιο ...είναι 7 €/ton και το κόστος μεταφοράς έχει υπολογιστεί με ιδιότητα φορτηγά που ο Υπεργολάβος έχει μόνο δύο από τα έξι που απαιτούνται!

Η προσφορά ... προς ... είναι 4,55 €/m²

Επομένως, η τιμή προσφοράς του Υπεργολάβου είναι ζημιογόνος κατά 5,28 €/m² - 4,55 €/m² = 0,73 €/m²

Συνολική Ζημία από το άοθοο ΑΤ40: $84.000\text{m}^2 \cdot 0,73\text{€/m}^2 = 61.320 \text{ €}$

ΟΜΑΔΑ Ε: ΣΗΜΑΝΣΗ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ (100% των εργασιών της ομάδας-Υπερογολάβος ...)

Η εταιρεία ... για την αιτιολόγηση της προσφοράς της για το σύνολο των 11 άρθρων της ομάδας, χρησιμοποιεί την ΠΡΟΣΦΟΡΑ της εταιρείας Από τα έντεκα (11) άρθρα της ΟΜΑΔΑΣ ο Υπεργολάβος δεν προβαίνει σε ανάλυση τιμής κανενός άρθρου.

Θα επικεντρωθούμε στην ανάλυση τιμής του άρθρου ΑΤ42 που αφορά περίφραξη τύπου Α ύψους 1,46m. Στην περιγραφή του άρθρου του τιμολογίου συνοπτικά αναφέρονται τα ακόλουθα:

Οι πάσσαλοι τοποθετούνται ανά 2,5m και είναι ή τσιμεντοπάσσαλοι, ή γαλβανιζέ

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

βαρέως τύπου, το πλέγμα είναι γαλβανιζέ κλπ. Επειδή ο Υπεργολάβος δεν αναφέρεται το είδος πασσάλου και πλέγματος που θα χρησιμοποιηθεί, προβαίνουμε στην ακόλουθη ανάλυση:

(α) Υλικά:

Σύμφωνα με την περιγραφή του τιμολογίου οι πάσσαλοι τοποθετούνται ανά 2,5m. Επομένως, για τα 12.000μ περίφραξης /2,5μ απόσταση πασσάλων απαιτούνται 4.800 πάσσαλοι.

Τιμή προσφοράς ...: 6,90 €/τμχ (τσιμεντοπάσσαλοι- Παράρτημα 8)

Συνολικό κόστος πασσάλων: 4.800 πάσσαλοι* 6,90 €/τμχ= 33.120 € (χωρίς μεταφορά από ...)- οι γαλβανιζέ πάσσαλοι έχουν διπλάσια τιμή

Αναγωγή σε τιμή μέτρου: 33.120 €/ 12.000μμ= 2,76 €/μμ

(β) Κόστος συρματοπλέγματος

Τετραγωνικά μέτρα συρματοπλέγματος 12.000μμ*1,46μ (ύψος)= 17.520τμ

Τα τετραγωνικά αυτά έχουν βάρος: 17.520*1,750 kg/m²= 30.660kg

Κόστος συρματοπλέγματος 30.660kg*1,74 €/kg= 53.348 € (... - Παράρτημα 9)

Αναγωγή σε τιμή μέτρου: 53.348 €/ 12.000μμ= 4,44 €/μμ (χωρίς μεταφορά από ...)

(γ) Κόστος σκυροδέματος πάκτωσης πασσάλων

Λάκκος 0,30*0,30*0,40= 0,036m³

Συνολική ποσότητα σκυροδέματος: 0,036m³*4.800^ΚΚΟι)=172,8 m³ σκυροδέματος

Τιμή m³ σκυροδέματος C16/20 (...) είναι: 72 €/m³

Κόστος σκυροδέματος ανά μέτρο μήκους περίφραξης 172,8 m³*72 €/m³= 12.441,6 €/ 12.000μμ= 1,036 €/μμ

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

(δ) Κόστος εργατικών

Κόστος εργατικών για διάνοιξη λάκκων, σκυροδέτηση, στερέωση στύλων, στερέωση πλέγματος, μικροϋλικά ανοιγμένα στην τιμή των εργατικών 2 €/μμ από εμπειρία.

Τιμή μμ 2,76 €+ 4,44 €+ 1,036 €+ 2,0= 10,23 €

Αν στην ανωτέρω τιμή υπολογιστούν το κόστος μεταφοράς των υλικών και οι πλάγιες μεταφορές προκύπτει μόλις και μετά βίας η τιμή του προϋπολογισμού των 11 €.

Η ανατιολόγητη προσφορά της εταιρείας ...είναι 6 €/μμ.

Η ζημία είναι: 11 €/μμ - 6 €/μμ= 5 €/μμ

Και η συνολική ζημία για το άρθρο είναι: 12.000μμ* 5 €/μμ= 60.000

Το ανωτέρω ποσό των 60.000 € επιβαρύνει το άμεσο κόστος της

ΚΟΣΤΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΈΡΓΟΥ

Στην παρ.2 του άρθρου 9 της ΕΣΥ αναγράφονται επί λέξη τα ακόλουθα:

«Εκτός του ανωτέρω Μηχανικού, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος για την επί τόπου του έργου παρουσία (με βάση το άρθρο 139 του Ν.4412/2016) ενός διπλωματούχου Πολιτικού Μηχανικού και ενός διπλωματούχου Αγρονόμου - Τοπογράφου Μηχανικού με εμπειρία σε εκτέλεση έργων οδοποιίας (ένας τουλάχιστον εκ των οποίων πρέπει να είναι διπλωματούχος Α.Ε.Ι. και ένα πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.)»

Με βάση την ανωτέρω απαίτηση της ΕΣΥ στο έμμεσο κόστος του έργου θα πρέπει τουλάχιστον να υπολογιστούν οι δύο μηχανικοί της παρ.2 του άρθρου 9 της ΕΣΥ. Το κόστος των δύο αυτών μηχανικών υπολογίζεται με την κατώτερη τιμή που προβλέπεται βάσει της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας ως ακολούθως: Αποδοχές άνω των 9 ετών 845,00 € πλέον εργοδοτικές εισφορές ποσοστό 22,54 %= 184,00 € (Εγκύκλιος 8 ΕΦΚΑ

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αριθμ. πρωτ. 34266/28.01.2021)

$845,00\text{€} * 12,50$ (αποδοχές και επιδ.αδείας) = $10.562,50 + 2300,00$
εργ.εισφο. $(184,00\text{€} * 12,50) = 12,862,50\text{€}$

$845,00\text{€} * 1,50$ (Δώρα Πάσχα & Χριστουγέννων) * $1,04166 = 1320,30 + 286,19$
(εργοδ.εισφ.) = $1.606,49\text{€}$

Συνολικό ετήσιο κόστος (14 μηνών): $14.468,99\text{€}$

$14.468,99 / 11$ μήνες εργασίας = $1.315,36 /$ μήνα

Επομένως, Κόστος μηχανικών είναι: $2 * 1.315,36\text{€} /$ μήνα * 12 μήνες = $31.568,64\text{€}$

Επομένως, το κόστος της προσφοράς της ... πρέπει να προσαυξηθεί κατά το ποσό των $31.568,64\text{€}$ που αποτελεί ρητή διάταξη της ΕΣΥ.

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ:

ΤΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ... με βάση τις τιμές των Υπεργολάβων της, σύμφωνα με τον ΠΙΝΑΚΑ ΠΡΟΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ είναι: $1.741.370,75\text{€}$

ΤΟ ΑΝΩΤΕΡΩ ΚΟΣΤΟΣ αυξάνεται όπως αναλύθηκε ανωτέρω:

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ Β -ΤΕΧΝΙΚΑ:	335.392 €
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ Γ - ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑ:	108.996 €
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ Δ - ΑΣΦΑΛΤΙΚΑ:	61.320 €
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ Ε - ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:	60.000 €
ΚΟΣΤΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ:	31.568 €
ΣΥΝΟΛΟ:	597.276 €

ΕΠΟΜΕΝΩΣ ΤΟ ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ... ΕΙΝΑΙ:

1.741.370,75 € + 597.276,00 € = 2.338.646,75 €

*Ο ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ... ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΓΕ
ΚΑΙ ΟΕ ΕΙΝΑΙ: 2.053.434,87 €*

Επομένως, η προσφορά της ... είναι ζημιογόνος κατά:

2.338.646,75 € - 2.053.434,87 € = 285.211,88 €

Γι' αυτόν τον επιπρόσθετο λόγο η προσφορά παραμένει μετά τις εξηγήσεις της ασυνήθιστα χαμηλή και προδήλως ζημιογόνος και έπρεπε να απορριφθεί από την αναθέτουσα αρχή».

28. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή μετά την κατάθεση του ανωτέρω από 03.01.2022 Υπομνήματος της προσφεύγουσας κατέθεσε τις κατωτέρω απόψεις της προς αντίκρουση των σε αυτό προβαλλόμενων ισχυρισμών, προβάλλοντας ειδικότερα τα κάτωθι:

«Με το από 3-1-2022 συμπληρωματικό υπόμνημα που κατέθεσε η

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

προσφεύγουσα εταιρεία ... προέβαλε διάφορους ισχυρισμούς. Επ' αυτών αναφέρουμε τα εξής: 1. Η προσφεύγουσα αναφέρει (σελ. 2 συμπληρωματικού υπομνήματος) ότι με την ανάρτηση των αιτιολογήσεων η Υπηρεσία αυτοδιέψευσε τις θέσεις της και μάλιστα με τρόπο ακατάληπτο και αντιφατικό. Ουδέν αντιφατικό ή ακατάληπτο δεν υπάρχει και καμία αυτοδιάψευση δεν συνέβη. Θέση της Υπηρεσίας είναι ότι στις αιτιολογήσεις ενδέχεται να εμπεριέχονται και εμπιστευτικά στοιχεία που αφορούν τις προσφορές των διαγωνιζομένων οικονομικών φορέων. Για τον λόγο αυτό και προς αποφυγή οιασδήποτε ευθύνης, η Υπηρεσία δεν είχε αναρτήσει αρχικώς τις αιτιολογήσεις των οικονομικών φορέων από τους οποίους ζητήθηκαν εξηγήσεις. Από τη στιγμή όμως που υποβλήθηκε αίτημα από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα (την προσφεύγουσα) για ανάρτηση όλων των υποβληθείσων αιτιολογήσεων, η Υπηρεσία ανήρτησε τις υποβληθείσες εξηγήσεις, προς ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος. Τα όσα αμετροεπή αναφέρει η προσφεύγουσα εταιρεία στο συμπληρωματικό της υπόμνημα αποτελούν αβάσιμους ισχυρισμούς, που γράφονται απλώς για τη δημιουργία εντυπώσεων. Η Υπηρεσία έχει ικανοποιήσει πλήρως το αίτημά της και πλέον ουδείς λόγος συντρέχει για τη συνέχιση της συζήτησης επί του συγκεκριμένου ζητήματος.

Η απόκλιση των 10 εκατοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο των υποβληθείσων εκπτώσεων αποτελεί το κατώφλι πέραν του οποίου μία αναθέτουσα αρχή είναι υποχρεωμένη να καλέσει τον οικονομικό φορέα που υπέβαλε τέτοια προσφορά για να την αιτιολογήσει (άρθρ. 88 § 5α ν. 4412/2016, όπως ισχύει). Ουδόλως σημαίνει, όπως αβασίμως υπολαμβάνει η προσφεύγουσα, ότι η υπέρβαση του ανωτέρω ορίου απόκλισης έχει την έννοια ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή εξ ορισμού. Το όριο αυτό, που έχει τεθεί νομοθετικώς, είναι αυθαίρετο (υπό την έννοια ότι θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο ή και να μην υπήρχε καθόλου) και δεν επάγεται καμία άλλη έννομη συνέπεια για την οικονομική προσφορά που το υπερβαίνει, πέραν της υποχρεωτικής κλήσης της προς αιτιολόγηση. Περαιτέρω, η αναθέτουσα

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αρχή έχει δικαίωμα να καλέσει και οποιονδήποτε άλλο οικονομικό φορέα να αιτιολογήσει την προσφορά του, έστω και αν δεν υπερβαίνει το παραπάνω όριο. Τούτο πράξαμε εν προκειμένω. Όλοι οι κληθέντες οικονομικοί φορείς είχαν υποχρέωση να τεκμηριώσουν το εύλογο της προσφοράς τους, ότι δηλ. με βάση τη συγκεκριμένη προσφορά προσδοκούν ότι θα αποκομίσουν εύλογο επιχειρηματικό όφελος από την εκτέλεση του έργου και ότι η προσφορά τους δεν κείται εκτός των ορίων της αγοράς. Όλοι οι κληθέντες προς αιτιολόγηση των προσφορών τους οικονομικοί φορείς το τεκμηρίωσαν και ως εκ τούτου οι προσφορές τους κρίθηκαν αποδεκτές και ο διαγωνισμός συνεχίζεται κανονικά.

Η Υπηρεσία δεν έθεσε στους κληθέντες προς αιτιολόγηση συγκεκριμένους κανόνες ή τρόπο αιτιολόγησης της προσφοράς τους, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν τέτοιοι. Η παρ. 6 του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 προβλέπει την έκδοση υπουργικής απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που θα καθορίζει τη μέθοδο και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και τον τρόπο σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Η ανωτέρω υπουργική απόφαση, για την έκδοση της οποίας παρέχεται ρητή νομοθετική εξουσιοδότηση, δεν έχει μέχρι σήμερα εκδοθεί. Επομένως, δεν υπάρχει σήμερα κάποιος συγκεκριμένος και υποχρεωτικός τρόπος και τύπος σύνταξης των αιτιολογήσεων των διαγωνιζομένων οικονομικών φορέων και αξιολόγησής τους από τις αναθέτουσες αρχές. Δεδομένης της ανυπαρξίας εγκεκριμένης μεθόδου αιτιολόγησης των προσφορών, η Υπηρεσία δεν έδωσε οδηγίες προς τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που κάλεσε για υποβολή εξηγήσεων για τον τρόπο σύνταξης αυτών. Ούτε, επίσης, στη διακήρυξη του διαγωνισμού αναφέρεται συγκεκριμένη μεθοδολογία σύνταξης των αιτιολογήσεων και αξιολόγησής τους από τα όργανα του διαγωνισμού. Κάθε διαγωνιζόμενος δικαιούται να συντάξει την αιτιολόγησή του κατά τον τρόπο που θεωρεί σκόπιμο και συμβατό με την προσφορά του. Περαιτέρω, η Υπηρεσία αξιολογεί τις υποβληθείσες

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

αιτιολογήσεις με γνώμονα την αξιοπιστία των στοιχείων τους, χωρίς να απαιτεί την ύπαρξη εξαιρετικά λεπτομερών αναλύσεων και υπολογισμών, τα οποία δεν απαιτούνται ούτε από τη νομοθεσία ούτε από το ειδικό κανονιστικό πλαίσιο του παρόντος διαγωνισμού. Από τη στιγμή που δεν υφίσταται τέτοια ειδική απαίτηση στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, δεν είναι δυνατόν η Υπηρεσία να αποκλείσει διαγωνιζόμενους για τον λόγο ότι δεν τήρησαν συγκεκριμένη μεθοδολογία σύνταξης της αιτιολόγησης η οποία δεν τους είχε γνωστοποιηθεί με τα τεύχη του διαγωνισμού. Τούτο θα αντέβαινε στις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Επιπροσθέτως, η διαδικασία των υποχρεωτικών αιτιολογήσεων των προσφορών είναι πολύ πρόσφατη και οι περισσότερες υπηρεσίες αγνοούν ακόμη τα βασικά, ελλείπει και της παραμικρής καθοδήγησης από πλευράς των κεντρικών αρχών. Δεν υπάρχουν εγκύκλιοι, δεν υπάρχουν οδηγίες, δεν έχουν ακόμη εκδοθεί οι προβλεπόμενες υπουργικές αποφάσεις κ.λπ.. Με δεδομένη την επικρατούσα σύγχυση και άγνοια, δεν είναι δυνατόν να αποκλείσουμε διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς αποκλειστικά και μόνο επειδή κάποιος άλλος διαγωνιζόμενος αμφισβήτησε την αιτιολόγησή τους ή υπέβαλε πιο λεπτομερείς εξηγήσεις για τη δική του προσφορά. Κύριο μέλημα της Υπηρεσίας κατά τον έλεγχο των υποβληθεισών τριών αιτιολογήσεων ήταν εάν οι προσφορές ήταν σοβαρές και στηρίζονταν σε κάποια αληθή και ελεγμένα επιχειρηματικά δεδομένα. Όλες οι προσφορές πληρούσαν αυτές τις προϋποθέσεις, γι' αυτό και όλες οι αιτιολογήσεις έγιναν δεκτές. Όλες οι υποβληθείσες εκπτώσεις ήταν απολύτως λογικές, περιλαμβάνεται δε σ' αυτές και η έκπτωση που προσφέρθηκε από την εταιρεία ... Μέχρι πρότινος σε έργα παρομοίου αντικειμένου και προϋπολογισμού υποβάλλονταν εκπτώσεις άνω του 60% και τα έργα εκτελούνταν βάσει των εκπτώσεων αυτών, χωρίς ουδέποτε να εγερθεί ζήτημα ως προς τη σοβαρότητά τους.

Τέλος, από την κοστολόγηση του έργου στο οποίο έχει προβεί η Υπηρεσία μας προκύπτει ότι εκπτώσεις μέχρι και 45% για το συγκεκριμένο έργο είναι

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

κερδοφόρες, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι θα γίνει συνετή χρήση των μέσων παραγωγής από την ανάδοχο κατασκευαστική επιχείρηση και δεν θα υπάρξουν αστοχίες της μελέτης ή/και της κατασκευής ή μη προβλέψιμα γεγονότα ανωτέρας βίας που θα ανατρέψουν την οικονομική ισορροπία της σύμβασης. Περαιτέρω, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα ότι έχει δικά της μέσα παραγωγής στην ..., αντίστοιχες ευνοϊκές συνθήκες ισχύουν τόσο για την πρώτη όσο και για την τρίτη μειοδότηρια. Και οι τρεις αυτές εργοληπτικές επιχειρήσεις είναι εγκατεστημένες στην ...και δραστηριοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά στο νησί, όπου διαθέτουν πάγιες συνεργασίες με προμηθευτές, συνεργεία, τεχνίτες και υπεργολάβους. Σημειωτέον, ότι η προσφεύγουσα ... δεν είναι εγκατεστημένη στη ..., αλλά στην Αττική, και δραστηριοποιείται στο νησί με υποκατάστημα. Επομένως, το συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς τη συμπίεση τόσο του άμεσου όσο και του έμμεσου κόστους κατασκευής είναι σαφώς υπέρ της μειοδότηριας εταιρείας Η δε διαφορά στην προσφερθείσα έκπτωση είναι μόνο τέσσερις εκατοστιαίες μονάδες. Αυτό και μόνο καταδεικνύει ότι πρόκειται για μία απολύτως εύλογη επιχειρηματικώς προσφορά, η οποία κινείται εντός των ορίων του κοστολογικού προϋπολογισμού που είχε κάνει η Υπηρεσία μας. Το γεγονός δε ότι υπήρξε απόκλιση άνω των δέκα ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο των εκπτώσεων των υποβληθεισών προσφορών οφείλεται στο όλως τυχαίο και αυθαίρετο γεγονός της ύπαρξης μιας υπερβολικά υψηλής προσφοράς (με ποσοστό μέσης έκπτωσης το απολύτως παράδοξο 7%) της εταιρείας ...Είναι αυτονόητο ότι η τελευταία αυτή προσφορά δεν ήταν σοβαρή, υπό την έννοια ότι ήταν απολύτως αδύνατο ο οικονομικός φορέας που την υπέβαλε να προσδοκούσε ελλόγως την ανάληψη του έργου με τόσο χαμηλή και εκτός παντός λογικού ορίου έκπτωση. Ωστόσο, ήμασταν υποχρεωμένοι να την υπολογίσουμε για την εξαγωγή του μέσου όρου των εκπτώσεων, γι' αυτό και καλέσαμε και τις τρεις επιχειρήσεις που είχαν υποβάλει φυσιολογικές από επιχειρηματικής απόψεως προσφορές (ήτοι, προσφορές που συνδύαζαν αφενός εύλογο επιχειρηματικό όφελος με ρεαλιστικές προσδοκίες ανάδειξής τους ως μειοδότηριες αφετέρου) να υποβάλουν εξηγήσεις. Οι εξηγήσεις τους κρίθηκαν βάσιμες και αξιόπιστες και έγιναν δεκτές. Κατόπιν των ανωτέρω, για

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

όλους τους προαναφερθέντες λόγους, άποψή μας είναι ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους και να μην γίνει δεκτή η προσφυγή της».

29. Επειδή, ως και ανωτέρω εκτέθηκε, η καταρχήν κριθείσα προδικαστική προσφυγή καθίσταται εκ νέου εκκρεμής ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ δυνάμει της υπ' αριθμ. Α352/2022 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά για την εξέταση των διαλαμβανομένων από την προσφεύγουσα στο με ημερομηνία 03.01.2022 Υπόμνημά της, επί των οποίων η αναθέτουσα αρχή τοποθετήθηκε με τις υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 462/ ΤΔ 221/2022 Απόψεις της.

30. Επειδή, στο υπό κρίση από 03.01.2022 Υπόμνημα προβάλλεται ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης είναι μη επαρκής και επίσης προβάλλονται ειδικοί και συγκεκριμένοι ισχυρισμοί, με τους οποίους η προσφεύγουσα επιχειρεί να αποδείξει ότι η προσφορά της πρώτης μειοδότης και παρεμβαίνουσας εταιρείας παρίσταται ζημιογόνος προσφέροντας τιμές κάτω του κόστους και προς τούτο αναλύονται τα 13 επί συνόλου 51 άρθρων του προϋπολογισμού του έργου με την παράθεση σύγκρισης των προσφερόμενων τιμών με αυτές που προκύπτουν από την κείμενη νομοθεσία και τα τεύχη δημοπράτησης του έργου κατά περίπτωση. Άπαντα δε τα πορίσματα της προσφεύγουσας επί των 13 άρθρων του προϋπολογισμού είναι εμπεριστατωμένα, πλην όμως από την επιχειρηματολογία επί τη βάσει μόνο δεκατριών από τα πενήντα ένα συνολικά άρθρα του προϋπολογισμού του έργου δεν δύναται να στοιχειοθετηθεί με ασφάλεια το ζημιογόνο της προσφοράς, καθώς η προσφορά εκτιμάται ως σύνολο και τα λοιπά τριάντα οκτώ σημεία του προϋπολογισμού, τα οποία δεν εξετάσθηκαν και δεν αμφισβητήθηκαν από την προσφεύγουσα, αναμφίβολα προσμετρώνται και συνεκτιμώνται για την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος ως προς το ζημιογόνο ή μη αυτής. Συνεπώς, κατόπιν των ανωτέρω οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί στο από 03.01.2022 Υπόμνημα της προσφεύγουσας στο μέτρο που

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

κατατείνουν προς την απόδειξη του ζημιογόνου της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, αφορώντας όμως μόνο συγκεκριμένα σημεία αυτής και όχι το σύνολο αυτής, θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Σημειώνεται δε ότι η ίδια η προσφεύγουσα ρητώς αναφέρει στο εν λόγω Υπόμνημά της ότι «θα αναλύσουμε από τις αναιτιολόγητες τιμές των υπεργολάβων εννέα (9) άρθρα των τεχνικών δύο (2) άρθρα οδοστρωσίας. Ενός (1) άρθρου Ασφαλικών και ενός (1) άρθρου Σήμανσης, ήτοι εν συνόλου δεκατρία (13) μόνον άρθρα από τα 51 άρθρα του προϋπολογισμού και θα αποδείξουμε μόνο με αυτά τα άρθρα πέραν πάσης αμφισβήτησης ότι η προσφορά της ... είναι ξεκάθαρα ζημιογόνος προσφέροντας τιμές κάτω του κόστους και κατά παράβλεψη επιβαλλόμενων από το νόμο και δημοπρασιακά τεύχη ελαχίστων απαιτήσεων» διατύπωση από την οποία εναργώς προκύπτει ότι τα λοιπά τριάντα οκτώ άρθρα δεν εξετάστηκαν και δεν αμφισβητήθηκαν. Ωστόσο, όπως έχει νομολογηθεί, μόνη αρμόδια να αποφανθεί περί του αποκλεισμού του διαγωνιζομένου από τη διαδικασία ανάθεσης είναι η αναθέτουσα αρχή, αφού αυτή κρίνει **αιτιολογημένα** αν τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος εξηγούν ή όχι ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και αν αυτή επαρκεί για την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (πρβλ. ΣτΕ 602/2021, ΕΑ ΣτΕ 288/2020). Στην προκειμένη δε περίπτωση η αναθέτουσα αρχή με τις υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 462/ ΤΔ 221/2022 Απόψεις της έχει διατυπώσει την κρίση της επί των αιτιάσεων της προσφεύγουσας στο από 03.01.2022 Υπόμνημά της εν συγκρίσει με τις από 22.11.2022 παρασχεθείσες από την παρεμβαίνουσα εξηγήσεις επί της προσφοράς της και, συμπληρώνοντας την αιτιολογία της προσβαλλόμενης, έχει επιμείνει στην αρχική της θέση ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας δεν κρίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, πλην όμως όχι επαρκώς αιτιολογημένα. Και τούτο διότι από το περιεχόμενο των ως άνω απόψεων προκύπτει ότι έχει εν γένει προβεί στην παραδοχή ότι «από την κοστολόγηση του έργου στο οποίο έχει προβεί η Υπηρεσία μας προκύπτει ότι εκπτώσεις μέχρι και 45% για το συγκεκριμένο έργο είναι κερδοφόρες», χωρίς ωστόσο να αντικρούει αναλυτικά και με την παράθεση

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

συγκεκριμένων αριθμητικών κονδυλίων τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας κατατείνοντας στο συμπέρασμα ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας δεν αποβαίνει ζημιογόνος, ακόμα και μετά την εκτίμηση των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Επομένως, η αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης, ως αυτή συμπληρώθηκε με τα διαλαμβανόμενα στις υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 462/ ΤΔ 221/2022 Απόψεις της αναθέτουσας αρχής επί του από 03.01.2022 Υπομνήματος της προσφεύγουσας, είναι πλημμελής καθιστώντας αυτήν ακυρωτέα κατά τούτο, στο μέτρο που σε αυτήν δεν περιλαμβάνεται επαρκής αντίκρουση των αιτιάσεων της προσφεύγουσας στα 13 σημεία του προϋπολογισμού του έργου. Συνεπώς, η υπόθεση θα πρέπει να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή προς επαρκή αιτιολόγηση του πορίσματος της περί του μη ασυνήθιστα χαμηλού της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και της εν τέλει αποδοχής της.

31. Επειδή, γίνεται δεκτή εν όλω η εισήγηση.

32. Επειδή, ύστερα από τις ανωτέρω σκέψεις θα πρέπει να γίνει δεκτή η προδικαστική προσφυγή κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό της παρούσας.

Για τους λόγους αυτούς

1. Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή κατά το σκεπτικό.
2. Ακυρώνει την προσβαλλόμενη κατά το σκεπτικό.
3. Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 29 Ιουλίου 2022 και εκδόθηκε στις 4 Αυγούστου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1168/ 2022

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΕΡΒΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ